

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 ΑΘΗΝΩΝ ΕΞΑΜ. ΦΡ. 3 ΕΤ. 6
 ΕΠΑΡΧΙΩΝ » » 4 » 8
 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ » » 5 » 10

ΕΤΟΣ Α'

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ
 ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ..... ΔΕΠΤΑ 70
 ΕΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ. . » 95

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΕΤΡΑΚΗ
 πλησίον της Μητροπόλεως
 Ἀριθ. 26

ΤΕΥΧΟΣ 7

 ΕΚΔΟΤΗΣ
ΝΙΚ. Γ. ΠΓΓΛΕΣΗΣ

ΑΘΗΝΗΣ, 1883

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ

(Ἰδ. σελ. 110).

Ν. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΙΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΛΛΗΣΙΝ

Τὸ « Ἀττικὸν Μουσεῖον », προσορισθὲν διὰ τοῦ προλαβόντος ἀριθμοῦ εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Α^α ἑξαμηνίας, ἀπαίρει σήμερον ἀναγόμενον ἐπὶ τὴν δευτέραν εὐελπί καὶ οὐριοδρομοῦν.

Ὅτε, πρὸ ἕξ μηνῶν, ἐτολήσαμεν, ἐν συνειδήσει τῶν κινδύνων, ν' ἀποδυσθῶμεν ριψοκινδύνως εἰς ἐγχείρημα πρωτοφανὲς παρ' ἡμῖν καὶ ἀκανθῶδες, ἀσθενεῖς δ' ἐκ τῶν προτέρων παρέχον ἐλπίδας εὐδοκίμησεως, ὁμολογοῦμεν, ὅτι συνησθάνομεθα ἀμφιβολίας, ἂν θὰ τύχωμεν ἐπαρκoὺς τινας ὁπωσδήποτε ὑποστηρίξεως, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἂν θὰ εὐρωμεν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τὸ ἀπαιτούμενον ψυχικὸν σθένος, ὅπως ἐξυπηρετήσωμεν ἐπιτυχῶς καὶ ἀκαταπονήτως τὸν σκοπὸν τοῦ ἔργου, μὴ ἀποθαρρυνόμενοι πρὸ τῶν παντοίων ἀπογοητεύσεων καὶ δυσχερειῶν, αἵτινες καθιστῶσι μαρτυρικὸν τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἑλλάδι Δημοσιογραφίας, καὶ μάλιστα τῆς φιλολογικῆς. Ἦδη ἡμῶς, δυνάμενοι νὰ συγκρίνωμεν τοὺς φόβους καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ τότε χρόνου πρὸς τὴν σήμερον, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, θέσιν τοῦ « Ἀττικοῦ Μουσείου », ὀφείλομεν ἐξίσου νὰ ὁμολογήσωμεν γηθόσυνοι, ὅτι δὲν ἔχομεν λόγους, ὅπως ἀσχάλλωμεν οὐτε κατὰ τῆς κοινωνίας ἐπὶ ἀρνήσει ἀρωγῆς, οὐτε καθ' ἡμῶν αὐτῶν ἐπὶ διαγωγῆς, καταδειξάσῃ ἡμῶς ἤττονας τῶν ἀπαιτήσεων ἔργου τοιοῦτου. Καί, ἀληθῶς, ἀφοῦ ἐκφράσωμεν τὰς θερμότερας τῶν εὐχαριστιῶν τοῖς Συνδρομηταῖς ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐνισχύσει, ἣν ἐπεδαψιλεύσαντο τῷ « Ἀττικῷ Μουσείῳ », φρονοῦμεν, ὅτι, μακρὰν τοῦ νὰ ὑποληφθῶμεν ἐγώισται, δικαιοῦμεθα ν' ἀπεκδεχόμεθα τὰς εὐμενεῖς κρίσεις τῆς τε Δημοσιογραφίας καὶ τοῦ Κοινοῦ, ἅτ' ἐκπληρώσαντες ἐπακριδῶς, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὑπερβαλόντες, τὰ ὑπεσχημένα.

Ἔργασθέντες, κατὰ τὸ λήξαν ἑξάμηνον, πάσαις δυνάμεισι, μόχοις μυρίοις καὶ δαπάναισι ἀδραῖς ὑπὲρ τῆς ἐφικτῆς βελτιώσεως τοῦ « Ἀττικοῦ Μουσείου », κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν τελειότερων τοιούτων ἐν Εὐρώπῃ συγγραμμάτων, ἠτύχησαμεν μὲν νὰ παράσχωμεν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ὡς γενικῶς ὁμολογεῖται, τὸ τελειότερον τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκδοθέντων εἰκονογραφημένων περιοδικῶν, ἀνάλογον πάντοτε πρὸς τὸ μέτρον τῆς προσενηχθείσης ὑποστηρίξεως, πόρρω ἄρα ἀπέσχομεν τοῦ νὰ πραγματώσωμεν ἔτι τὸ ἰδανικὸν ἡμῶν περὶ τοῦ « Ἀττικοῦ Μουσείου », ὅπερ, ὀλονὲν βελτιούμενον, θέλει — ὡς ἔχομεν δι' ἐλπίδος — ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ δευτέρου ἔτους ρυθμισθῆ καθ' ὅρους ἀρίστους καὶ παγίους, δικαιούντας αὐτὸ νὰ ἔχη σοβαρὰς ἀξιώσεις ἐναμίλλου συγκρίσεως πρὸς τὰ πρῶτα τῆς Ἑσπερίας ἁμοειδῆ φύλλα. Ὡς ἕνα δὲ τῶν θεμελιωδεστέρων ὄρων, ὑφ' οὗς γενήσεται ἡ μεταρρύθμισις αὕτη, ἥς αἱ λεπτομέρειαι καθορισθήσονται δι' εἰδικῶν προγραμμάτων, ἐκδοθησομένων προσεχῶς, θέλομεν λάβει τὴν ἀρχὴν, ὅπως αἱ ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος εἰκόνες, αἱ καὶ ἤδη μὴ σπανίζουσαι, πλεονάζωσιν ἐν ταῖς σελίδι τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ, φρονούντες, ὅτι οὕτως ἀνταποκρινόμεθα μᾶλλον εἰς τὰς ὑποχρεώσεις ἑλληνικοῦ εἰκονογραφημένου συγγράμματος.

Ἄλλ' ἵνα τὰ ἀγαθὰ ταῦτα ὄνειρα ἐνσαρκωθῶσι δεόμεθα γενναιοτέρας τῆς ὑποστηρίξεως τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν· διότι μόνον ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς φιλομουσίας τοῦ Πανελληνίου τοῦ « Ἀττικὸν Μουσεῖον » δυνηθήσεται νὰ ἐπιτελέσῃ τὰ δεόντα. Εὐελπιστοῦμεν ἐπομένως, ὅτι οἱ ἐκ τῶν δυναμένων καὶ συνεπῶς ὀφειλόντων ὀκνήσαντες τέως νὰ τείνωσιν ἡμῖν χεῖρα ἀρωγόν, ἀναλογιζόμενοι τὰς θυσίας, εἰς ἃς ὑποβαλλόμεθα, θέλοσι σπεύσει πρόθυμοι καὶ γενναῖοι συνδρομηταὶ τῆς τελειοποιήσεως καὶ παγίωσεως δημοσιογραφικοῦ φύλλου, μοναδικοῦ ἐν Ἑλλάδι, ἐκπροσωποῦντος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Εὐρώπης τὴν παρ' ἡμῖν πρόδοσιν τῆς καλλιτεχνικῆς φιλολογίας, ἐμψυχούντος ὁπωσδήποτε τὴν νεναρκωμένην ἑλληνικὴν καλλιτεχνίαν καὶ πολλαχῶς ἄλλως ἐργαζομένου ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἀρκούμενοι εἰς τὴν ἠθικὴν ἀμοιβήν, τὴν ἐκ τῆς γλυκείας συναισθήσεως, ὅτι πληροῦμεν μέγα κενὸν ἐν τῇ ἑλληνικῇ Δημοσιογραφίᾳ, οὐδὲ καθ' ὕπνον προσδοκῶμεν, ἐν γε τῷ παρόντι, ὑλικά κέρδη, εὐτυχεῖς ἂν πραγματώσωμεν ὅ,τι ὄνειροπολοῦμεν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗΣ

ΑΙ ΑΓΑΘΑΙ ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ

I

Φίλε κ. Ν. Ἰγγλέση,

Ἄν ἀληθεύῃ ὅτι ἡ κόλασις εἶναι ἐστρωμένη ἐξ ἀγαθῶν διαθέσεων, ὡς λέγει ἡ δημόδης τῶν Γάλλων σοφία, πᾶσα ἢ γαλλίζουσα ἡμῶν πόλις θὰ ἐνέχηται διὰ σπουδαῖα ποσὰ εἰς τὸ ἀγαθόστρωμα τοῦτο, διότι οὐδαμοῦ ὑπερτιμῶνται τόσῳ αἱ τῶν καλῶν διαθέσεων μετοχαὶ ὅσῳ ἐν ταῖς κλειναῖς Ἀθήναις. Ὅτι δὲ τοιοῦτο τῆς κολάσεως τὸ ἔδαφος, πρόχειρος ἢ ἀπόδειξις· βάλτε τὸ χεῖρι ἔς τὴν τσέπη σας ἢ τὸ πορτομοναί σας, — κατὰ τὴν νεοαττικὴν τῶν ἀπογόνων τοῦ Περικλέους, — καὶ λάθετε μίαν τῶν περιπλανωμένων εἰκόνων τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Σταύρου. Τὴν εἶχετε ἀγοράσει ἀντὶ δραχμῶν 5 καὶ λεπτῶν 60, ἀκριβῶς ὅσῳ ἐτιμᾶτο καὶ ἡ Μάρτυς Αἰκατερίνη, δεκάστρειος τραγωδία εἰς πράξεις 5, φράγκα 5,

ἀλλὰ τώρα δὲν σᾶς δίδουν εἰμὴ μόνον δραχμὰς 5, ἐννοῶ διὰ τὴν εἰκόνα, καὶ ταύτας οὐχὶ ἀργυρᾶς, ἀλλ' εἰς μακαρικο σακαμοῦτσο φυσέκι, κατὰ τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς τῆς ἀγορᾶς. Ἀφίνω εἰς ὑμᾶς τὸν ἀσχολούμενον περὶ τὴν καλλιτεχνίαν καὶ δημοσιεύοντα κατὰ μῆνα ἐν τῷ Ἀττικῷ Μουσείῳ τόσῳ ὠραίας εἰκόνας, νὰ ἐρευνησῆτε ἂν λόγοι τέχνης ὑπηγόρευσαν τὴν ὑποτίμησιν τῆς σεβαστῆς τοῦ μακαρίτου προσωπογραφίας. Τὸ κατ' ἐμὲ φρονῶ, ὅτι ἡ ὑποτίμησις προήλθεν οὐχὶ ἐκ μειωθείσης πρὸς τὸν θανόντα ὑπολήψεως, ἀλλ' ἐκ τῆς νομισματικῆς μεταβολῆς, ἣτις ἀναντιρρήτως ἐγένετο ἐπ' ἀγαθῷ πρὸς εὐκολωτέραν ἀρίθμησιν, καὶ ἵνα τελειότερον ἐξευρωπαϊσθῶμεν, τῆς νομισματικῆς ἐνώσεως μετέχοντες. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ τὰ πάντα κακίζοντες κόπτονται καὶ οὐδύρονται ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη στοιχίζει εἰς τὴν τσέπην μας 12 % ἀλλὰ δὲν λαμβάνουσιν

ὕπ' ὄφιν ἢ ὑπ' ὄφει, ὅπως ἀγαπᾶτε, ὅτι κερδίζομεν τὰ διπλᾶ, διότι ἀριθμοῦντες ἄνευ κλασμάτων, ἀνὰ πέντε ἢ ἀνὰ δέκα, κερδίζομεν χρόνον, καὶ ὁ χρόνος χρῆμα, κατὰ τοὺς Ἄγγλους. Καὶ ὅμως — τίς θὰ τὸ ἔλεγεν; — ἡ καλὴ αὕτη πρόθεσις μετέβαλε τὰς Ἀθήνας εἰς κόλασιν, τοὺς δὲ κατοίκους εἰς κολασμένους, διότι οἱ οἰκοδεσπόται, — οἵτινες οὐδὲν σέβονται, οὐδ' αὐτοὺς τοὺς κυβερνῶντας, — οἱ ὀψοπῶλαι καὶ πάντες οἱ τὸν Κερδῶν λατρεύοντες ἐγένοντο αὐτόχρημα δαίμονες· αἱ δὲ οἰμωγαὶ τῶν βασανιζομένων, οἵτινες οὐ παύονται καταρώμενοι καὶ ἀναθεματίζοντες τὸν ἔκπτωτον ἄγγελον τοῦ ὑπουργικοῦ οὐρανοῦ, φθάνουσι μέχρι τοῦ χαλκοῦ τῆς . . . Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὅθεν ἐναγωνίως ἀναμένεται ὁ Μεσσίας, ὅστις καὶ ἄλλοτε ἠυδόκησε νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν κόλασιν, κατὰ τὴν ἱερὰν παράδοσιν. Ὡς λοιπὸν βλέπετε, πάντα ταῦτα τὰ κακὰ καλὴ τις διάθεσις ἐπήνεγκεν.

Εἰμί δὲ βέβαιος ὅτι ἂν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ὅτε τὸ πρᾶγμα εἶναι εἰσέτι νωπὸν, ὁμογενῆς ἐπιχειρητῆς, κατέβαινεν ἐκεῖ κάτω, τὰς πράγματι Κάτω-Χώρας, χάριν τραπεζικῶν ἐργασιῶν, θὰ εὐρίσκετο μεταξύ ὁμογενῶν, μεταξύ γνωρίμων, en pays de connaissance, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι. Θὰ ἔβλεπε μέγα μέρος τοῦ καταχθονίου ἐδάφους ἐστρωμένον διὰ μικρῶν τετραγωνιδίων λευκῶν καὶ πολυχρῶν, δίκην ψηφωτοῦ, φερόντων ἕκαστον ἀθηναϊκὸν τι ὄνομα, ἐνιαχοῦ δὲ μεγαλύτερα τετραγωνίδια, λευκὰ δὲ ταῦτα, τὰς χρηστοτάτας ἀποπνέοντα ἐπαγγελίας. Ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ ἔλεγεν ὅτι ὁ Ἀχέρων, ὁ τανῦν Γλυκὺς, ἐκ τῶν τελευταίων βροχῶν ἐξογκωθεὶς, θὰ συμπαρέσυρε τὸν ἐκεῖθεν διερχόμενον ἀτυχῆ ταχυδρόμον σὺν τοῖς φακέλλοις αὐτοῦ, πρᾶγμα οὐχὶ πάντῃ ἐν Ἀνατολῇ ἀσύνηθες. Ταχέως ὅμως θὰ ἐνόει ὅτι οὐδὲν δυστύχημα συνέβη, οὐδεὶς ταχυδρόμος ἐπνίγη καὶ ὅτι τὰ τετραγωνίδια ἐκεῖνα δὲν εἶναι τὰ γράμματα ἀλληλογραφίας, τραπεύσης παρὰ θέλησιν ὑποβρύχιον καὶ καταχθόνιον ὁδόν, ἀλλὰ τὰ σεβαστὰ ὀνόματα καὶ τὰ προγράμματα τῶν πέντε, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν, ἀριθμὸς 135, ἀξιότιμων ὑποψηφίων δημάρχων, δημοτικῶν παρῆδρων καὶ συμβούλων, οἵτινες ἀψηφούντες ἤλιον Ἰουλίου, ἐγκεφαλίτην ἀπειλοῦντα, κατῆλθον γενναίως εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα, κατὰ τὰς τελευταίας δημοκρασίας, ἐκ μόνων ἀγαθῶν διαθέσεων πρὸς τὸν δῆμον Ἀθηναίων ὀρμώμενοι.

Ἄλλως οἴκοθεν νοεῖται ὅτι ἡ κόλασις θὰ εἶναι καλῶς ἐστρωμένη, ὅτε καὶ αἱ λεωφόροι αἱ εἰς αὐτὴν φέρουσαι διετηροῦντο ἐν καλλίστῃ καταστάσει ἀπὸ τῶν χρόνων ἤδη Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', — φαντάσθητε δὲ ὅποια ἔκτοτε θὰ ἐπῆλθε βελτίωσις! τῶν πάντων βελτιουμένων, — ὡς εἶχε τότε ἀκούσει λεγόμενον εὐσεβῆς τις δέσποινα. Εἶχεν αὕτη παρευρεθῆ ἔν τινι τῶν διδασκῶν τοῦ περιωνύμου Βουρδαλοῦ, ὅθεν ἠρώτων αὐτὴν τί περὶ τοῦ ἱεροκήρυκος ἐφρόνει. « Ὁμίλησε πολὺν ὥραν, ἀπεκρίνετο ἐκείνη, καὶ μὴ περιμένετε νὰ σᾶς εἴπω τὰ κατ' ἕκαστα τοῦ λόγου του, τοῦτο μόνον καλῶς ἐνόησα, ὅτι πρέπει τις νὰ περάσῃ ἀπὸ πολὺ ἀρχαίους δρόμους (ἀθηναϊκοὺς βεβαίως) διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν παράδεισον, ἐνῶ οἱ φέροντες εἰς τὴν κόλασιν εἶναι εἰς πολὺ καλλιτέραν κατάστασιν. » Καὶ οὗτος εἶναι ὁ μόνος λόγος δι' ὃν ὁ Διάβολος ἔχει περισσοτέρους ἐπισκέπτας ἢ ὁ Θεός. Ἡ συγκοινωνία εἶναι τὸ

πᾶν, διὸ ἄς σπεύσωσιν οἱ πανταχοῦ Χριστιανοσύνης ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἔργων μηχανικοὶ νὰ διορθώσωσι τὰς ἀγούσας εἰς τὸν παράδεισον¹, ἄλλως οὐδέποτε θὰ συγκροτηθῇ ἀπαρτία ἐν οὐρανῷ, τῶν κλητῶν προφασιζομένων ἐπὶ ἑλλείψει συγκοινωνίας.

II

Ἄν ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι, οἵτινες ἐκ τῶν πρώτων καὶ μοιραίως πως θὰ παχύνωσι τὸ ἤδη παχύτατον καταχθόνιον ἀγαθόστρωμα, οἱ τοιοῦτοὶ εἰσὶν ἀναντιρρήτως οἱ ἀνάδοχοι. Οὐδεὶς εὐχεταὶ θερμότερον τῷ πλησίον καὶ ὑπισχεῖται αὐτῷ νοερῶς τόσα πολλά, λαγοὺς μὲ πετραχήλια, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, ὅσα ὁ κορτός εἰς τὸν βαπτιστικὸν του τὴν στιγμὴν τοῦ βαπτίσματος, ἀλλὰ πάντα ταῦτα, εὐχαὶ καὶ ὑποσχέσεις, λαγοὶ καὶ πετραχήλια, ἀναγράφονται σχεδὸν πάντοτε εἰς τὸ μαῦρον βιβλίον τῶν καλῶν διαθέσεων.

Δὲν ἐλησημονήσατε ἴσως, φίλε κύριε, — καὶ οὐδὲν ἔπραξα ἵνα τὸ ἐνθυμῆσθε, — ὅτι εἰμί κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ὀνόματος ὁ ἀνάδοχος τοῦ καλοῦ ὑμῶν περιοδικοῦ, χαρισάμενος αὐτῷ τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ, τοῦ ἐλλογίμου φίλου μου κυρίου Π. Ι. Φέρμπου προσθέντος τὸ ΜΟΥΣΕΙΟΝ, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ὁμωνύμου πρώτου ἐν Ἀθήναις μετὰ καλλιτεχνικῶν εἰκόνων ἐκδοθέντος περιοδικοῦ, ὅπερ τόσῃ ἐπιτυχῶς πρὸ ὀκταετίας συντάσσει καὶ οὐτινος τοὺς πίνακας πάντως θὰ διέφθειρε τῶν συνδρομητῶν ἢ ἀναλλαγῆς, ὡς εἶχε προηγουμένως ἀποκόψει τῆς Χρυσολίδος τὰς πτέρυγας. Ἄγνοῶ ὅποιά τινα μέτρα ὁ ἀξιότιμος συνάδοχος μου ἔλαβεν ἵν' ἀποφύγῃ πᾶσαν πρὸς τὴν κόλασιν σχέσιν, τὸ κατ' ἐμέ, δυστυχῶς, ὁμολογῶ ὅτι ἅπαξ μόνον ἐνεθυμήθην τοῦ βαπτιστικοῦ μου, καὶ ἂν ἐφρημόζηται καὶ ἐνταῦθα τὸ νομικὸν ἀξίωμα « unus textus, nullus textus », τετέλεσται! ἡ κόλασις μὲ περιμένει.

Τί νὰ σᾶς εἴπω, φίλε κύριε, ἄλλοτε ἐφοβοῦμην πολὺ τὴν κόλασιν διότι ὁσάκις κατὰ τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην τεσσαρακοστὴν μετέβαινον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἵν' ἀκούσω τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὁ εὐλογημένος ἐκεῖνος ἱεροκήρυξ, — ὁ Θεὸς νὰ με συγχωρήσῃ — εἶχε πάντοτε τὸν Διάβολον εἰς τὸ στόμα. Τόσῃ δὲ πολὺ ἐδιαβολολόγει, ὥστε θὰ ἔλεγε τις ὅτι ἦτο δαίμων μετημφιεστῆς καὶ ἔκαμνε reclame ὑπὲρ τοῦ Διαβόλου, διότι τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς reclame δὲν ἐγκρατεῖται, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, εἰς τὸ μωρῶς ἐπαινεῖν, — πάντες οἱ ἀκαδημαϊκοὶ καὶ ἐπιτάφιοι λόγοι ποιοῦσι τοῦτο, — ἀλλ' εἰς τὸ δριμύτως φέγειν, τοῦ κατηγορουμένου οὕτω καθισταμένου πολυθρυλήτου, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἡ reclame προτίθεται.

Ἄλλ' ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἱεροκήρυξ — δὲν πρέπει νὰ συκοφαντῶμεν τὸν ὅσιον — οὐδὲν εἶχε τὸ σατανικόν· τοῦναντίον μάλιστα ἦτο πλήρης ζήλου καὶ πίστεως· ἐνόμιζε μόνον λυσιτελεῖ τὴν ἐκρόβισιν εἰς τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν.

Καὶ δὴ ποτὲ μὲν ἡσμένιζε περιγράφων τὰ κέρατα τοῦ Διαβόλου, ποτὲ δὲ ὁραττόμενος τῆς οὐρᾶς του κατέβαινε σὺν

¹ Ματθ. Ζ', 13: « Ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν. »

αὐτῷ εἰς τὴν κόλασιν — ἡ κόλασις ἦτο τὸ forte του —
καὶ ἠκολούθει φοβερὰ, φρικώδης αὐτῆς περιγραφή, οὕτω
ζωηρά, ὥστε πολλαὶ γυναῖκες ἐλιποθύμουν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,

τοῦ βορβόρου, τὴν δυσωδίαν τοῦ φανικοῦ ὀξέος, τὴν ἀπλη-
στίαν τῶν οἰκοδεσποτῶν, τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀγορᾶς, τὰς
θρασείας νυκτοκλοπὰς, τὸν τύρον, τὴν εὐφλογίαν, τὸν φόβον

ΣΕΤΙΒΑΓΙΟ Ο ΝΙΚΗΘΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΖΟΥΛΟΥ

μία δὲ καὶ ἀπέβαλεν, ὡς ἐλέγετο. Εὐτυχῶς ὁ ἄνθρωπος
ἐξοικειοῦται εἰς ὅλα, καὶ τοῦτο εἶναι ἀναντιρρήτως ἐκ τῶν με-
γίστων ἀγαθῶν, ὅσων ὁ πολυεὐσπλαγχνος Θεὸς ἔδωκεν
αὐτῷ. Συνειθίζει εἰς τὰ νέφη τοῦ κονιορτοῦ καὶ τὰς λίμνας

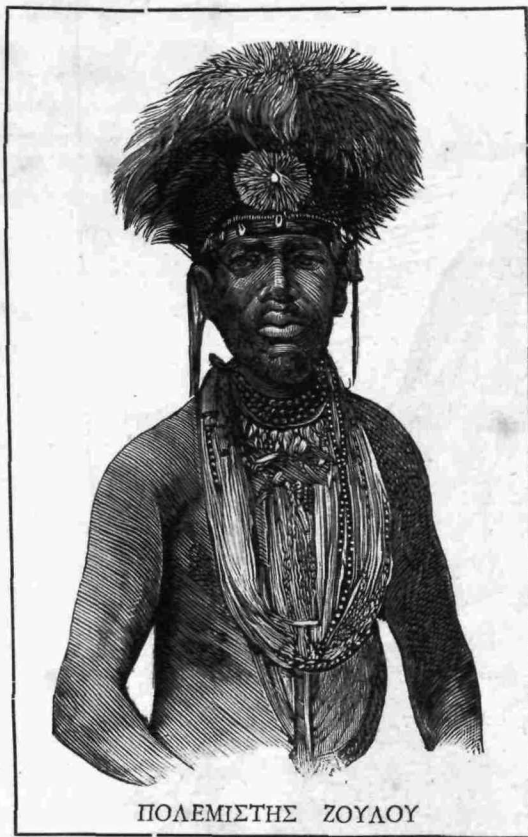
τῆς χολέρας, γενναῖος γενόμενος ἐκ τῆς θέας τῶν λεόντων,
τῶν κροκοδείλων καὶ τῶν ὄφρων τοῦ Φαλήρου· ὅποσον προ-
νοητικὸν τὸ Φάληρον! ἐνὶ λόγῳ συνειθίζει εἰς ὅλας ἐκείνας
τὰς πληγὰς, ἀγνώστους καὶ αὐτῇ τῇ μωσαϊκῇ συλλογῇ,

αίτινες μαστιζουσιν από τινος τὰς Ἀθήνας ἀνά πᾶν θέρος, καθιστώσαι αὐτὰς Καθαρτήριον. Καὶ οὗτος εἶναι, νομίζω, ὁ λόγος, δι' ὃν ἡ ἱερά τῶν Ὀρθοδόξων γεωγραφία, ἀναγράφουσα ἐν τῷ χάρτη αὐτῆς τὰ δύο μεγάλα ἀλλ' ἀόρατα βασίλεια, Οὐρανὸν καὶ Ἄδην, οὐδὲν ἀπολύτως σημειοῖ περὶ Καθαρτηρίου, ἔκτοτε, ὡς φαίνεται, τὸ λαμπρὸν μέλλον τῶν Ἀθηνῶν προβλέπουσα.

Ταῦτὸ τοῦτο συνέβη καὶ εἰς ἐμέ· ἀκούων πάντοτε περὶ Διαβόλου ἐσυνείθισα ἐπὶ τέλει. Κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν διδαχὴν δὲν τὸν ἐφοβούμην πλέον· ἤμην τεθωρακισμένος κατὰ τῶν ὀνύχων του, ὡς εἰ ἐφόρουσαν τὸ περίφημον τοῦ μακαρίτου Α. Παππαδοπούλου Βρετοῦ πύλημα, τὸ ἐξασφαλίζον τὸν φέροντα ἀπὸ τῶν βολῶν τοῦ ὄπλου. Ἄπαξ δὲ τοῦ φόβου ἀπαλλαγείς, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν· ἴδωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς

φοβηθῶσι νὰ τὸν ἀναγνώσωσι καὶ κολασθῶσι μετ' ἐμοῦ.

Ἄλλ' ὡς ἤξεύρετε, ὁ Διάβολος ἔχει πολλὰ ποδάρια κατὰ τὸ δημῶδες, καὶ ὡς καλὸς γογγὸς ἐφύλαξα ἐν διὰ τὸν βαπτιστικόν μου. Ἐννοῶ τὸν μορφασμὸν σας, ἔχετε δίκαιον· ἂν σὰς ἔστελλα τὸ ποδαράκι τῆς Cendrillon ἢ Στακτοπούτας— ἦτο τόσῳ χαριτωμένον, ὥστε ἐγένετο παροιμιῶδες— καὶ τί καλλίτερα; ἀλλὰ πόδι Διαβόλου, πόδι δυσειδὲς μορφήν ἔχον τράγου, νὰ βεβηλώσῃ πατοῦν τὰς ὠραίας τοῦ Ἀττικῶ Μουσείου αἰθούσας; ὅποια ἀληθῶς πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν ἀσέβεια! Τὸ πόδι ὅμως δὲν πέμπεται χάριν τοῦ βαπτιστικῶ, ἀλλὰ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ γογγοῦ, ἵνα διὰ τοῦ Διαβόλου πολεμήσῃ τὴν κλάσιν καὶ ἐπιτύχῃ νὰ μὴ σημειωθῇ τὸ ὄνομά του ἐν τῷ καταχρονίῳ βιβλίῳ τῶν ἀγαθῶν διαθέσεων, ὥστε τὸ πρᾶγμα διαφέρει.

ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ ΖΟΥΛΟΥ

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΖΟΥΛΟΥ

τὸν φοβερὸν τοῦτον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐχθρὸν, πρὸς ὃν εἴμεθα καταδικασμένοι νὰ παλαιώμεν ἐφ' ὄρου ζωῆς.

Καὶ δὴ ἀναδιψήσας βιβλιοθήκας ἠρεύνησα τοὺς Πατέρας, διήλθον τὰ συναξάρια καὶ τὴν Légende dorée, καὶ ἐμελέτησα ὅσα ἠδυνήθην νὰ εὔρω περὶ δαιμονολογίας σοφὰ βιβλία. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς μακρᾶς καὶ πολυετοῦς ταύτης ἐρεύνης τοῦτο: ὅτι ὁ Διάβολος δὲν εἶναι τόσῳ μαῦρος, ὅσῳ τὸν λέγουσιν οἱ παπάδες par jalousie de... couleur, διότι μαῦροι καὶ αὐτοί. Μικρὸν δὲ κατὰ μικρὸν τοσοῦτῳ ἐξωκειώθην πρὸς τὸ ἄλλοτε τρομάζον με τοῦτο πρόσωπον, ὥστε ἀπεφάσισα νὰ τὸ γνωρίσω καὶ τοῖς ἄλλοις, τὸν ἀγαθὸν προθέμενος σκοπὸν τοῦ ἀπαλλάξαι αὐτοὺς δεινοῦ φόβου, τὴν δὲ καλὴν μου ταύτην διάθεσιν ἔδειξα, ὡς εἰκός, τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ προσεχοῦς Ἀττικῶ Ἡμερολογίου, ὑποσχεθεὶς αὐτοῖς τὸν βίον τοῦ Διαβόλου, ἂν, ὡς εὐελπιστῶ, δὲν

III

Ἐν τούτοις βλέπω ὅτι ἔφθασα εἰς τὸ τέλος τῆς μικρᾶς ταύτης ἐπιστολῆς μου καὶ δὲν συνεχάρην ἔτι ὑμῖν διὰ τὸ Ἀττικὸν Μουσεῖον, ὅπερ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ κοσμήτῃ τὴν αἰθουσαν πάσης μουσοτραφοῦς δεσποίνης. Λέγω δὲ δεσποίνης, διότι αἱ γυναῖκες εἰσι μᾶλλον τῶν ἀνδρῶν καλαισθητοί, ὁρατὴ δὲ τοῦτου ἀπόδειξις τὸ ἄχαρι ἡμῶν κοστοῦμ καὶ ἡ ὠραία αὐτῶν τοαλέττα. Ἀληθῶς, φίλε κύριε, ἐπεχειρήσατε νὰ λύσητε δύσκολον καλλιτεχνικὸν ζήτημα, πῶς δὴλα δὴ ἐφικτὸν εἶναι, νὰ ἐκδίδωνται καὶ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ μετριωτάτῃ συνδρομῇ εἰκονογραφικὰ περιοδικὰ τῶν τῆς Ἑσπερίας ἐφάμιλλα. Καὶ εἰ μὲν τοῦτο δείκνυσι τὸν πρὸς τὰ καλὰ ζῆλον τοῦ ἐκδότου, συγχρόνως ὅμως μαρτυρεῖ τὴν φιλοκαλίαν τοῦ τυπογραφείου,

ἀποτυπῶντος ἐν παντὶ αὐτοῦ ἔργῳ τὸ γνῶρισμα τῆς γερμανικῆς φιλοπονίας, τὴν τελειότητα.

Ἄλλὰ σπεύδω νὰ παύσω, ἵνα μὴ λεχθῆ ὅτι ἡ ἐπιστολή μου προσλαμβάνει ἐνταῦθα τὴν χροιάν τῶν ἀκαδημαϊκῶν ἐκείνων λόγων, οὓς ὁ Βολταῖρος τόσῳ ἐπιχαρίτως σκόπτει, ἐν οἷς ὁ νεοεκλεχθεὶς ἀκαδημαϊκὸς ποιεῖται τὸν πανηγυρικὸν τοῦ βασιλέως, τῶν καρδινάλιων, τῶν ἐπισκόπων, τῶν ὑπουργῶν, ἐξυμνεῖ τὸν προκάτοχον αὐτοῦ, τοὺς παρόντας ἀκαδημαϊκοὺς, τοὺς ἀπόντας, τοὺς νεκροὺς, τοὺς ζῶντας καὶ tutti quanti.

Ἐρωσθε

Ε. ΑΣΩΠΟΣ

ΠΕΓΚ — ΣΕΙΝ.

I

Ἐν τῷ κήπῳ αὐτοῦ τοῦ Λι-πιγκφοῦ, ὑπὸ τὴν πλήρη δρόσου σκιάδα του, ἀνεγίνωσκεν ὁ σοφὸς Καμ-Σι.

Περὶ αὐτὸν τὰ φυλλώματα ἔφρισσον ἔτι ὑπὸ τὴν δρόσον, ἐν τοῖς ἐρυθροῖς φύλλοις τῶν μηλεῶν ἔτρεμον φωταυγεῖς σταγόνες, ἀρώματα λεπτὰ ἀπητμίζοντο ἐν τῷ διαστήματι, ἡ πρωϊνὴ δὲ αὔρα αἰώρει τὰ λευκὰ λείρια, ὅμοια πρὸς τοὺς ἀργυροὺς κώδωνας τοὺς ἠχοῦντας τὴν ἐπάνοδον τῶν φωτεινῶν ὥρῶν.

Ὅπισθεν τῆς σκιάδος ἐξετείνετο ριζῶν, χωριζόμενος ὑπὸ μικρῶν χλοερῶν αὐλάκων εἰς ἄπειρα τετράγωνα πλήρη ὕδατος καὶ ὁμοιάζων πρὸς εὐρὺν πίνακα ζατρικίου, οὔτινος ἕκαστον τετράγωνον ἐφαίνετο ὡσεὶ λευκόν, κυανοῦν, ἢ φαιὸν κάτοπτρον, κατὰ τοῦ φωτὸς τὰς ἰδιοτροπίας. Πέραν ἐκώλυε τὴν ὄρασιν γραμμὴ δάσους, περαιτέρω δὲ ἀκόμη φεύγουσα πρὸς τὸν ὀρίζοντα ἠπλοῦτο ἡ ἄλυσις τοῦ Γιακ-Λιγκ μὲ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τῆς.

Οὐ μακρὰν τῆς σκιάδος, ἐντὸς στενῆς λεκάνης, ἔπιπτε κατὰ σταγόνας τὸ ὕδωρ πηγῆς, διυλιζόμενον ἀθροῦθως μεταξὺ τῶν βρύων· εἰς τὰ ἄκρα τῆς λεκάνης καρκίνοι ἰόχροοι, ἐντὸς σμαλτωμένων ἀγγείων, ἐν στάσει ἀγρία ἀκίνητοῦντες, μὲ τοὺς ὄνυχας ὠρθωμένους, τοὺς μεγάλους αὐτῶν ὀφθαλμοὺς ἐξωδηκότας, παρετήρουν τὸν σοφὸν Καμ-Σι.

Ἐβασίλευε βαθεῖα σιγή, τὴν ὁποίαν διέκοπτεν ἐνίοτε ὁ ἐλαφρὸς θροῦς τῶν φύλλων καὶ ὁ ψίθυρος τῶν χειλέων τοῦ σοφοῦ, ἐπαναλαμβάνοντος ἡμιφώνως ὡσὶν ἐγχαράζῃ ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ἐκλεκτὰ τινα ῥήματα τῆς θεωρίας τοῦ Λάο-Τσέ.

Πάραυτα θόρυβοι ἀντήχησαν περὶ τὴν σκιάδα. Πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως, οὐ μακρὰν κειμένης, τῆς ὁποίας αἱ πύλαι ἤνοιζαν αἰφνιδίως, ἐκυλίωντο ἀμάξια βαρέως, φωναὶ ἠκούοντο, κινήσεις δ' ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τοῦ κήπου. Τὰ ἐξ ἐζωγραφημένου ξύλου παραπετάσματα ἀνυψώθησαν· νεαρὰ δὲ κόρη ἐνεφανίσθη αἴφνης, ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἐφήβου, ὁ ὅποιος ἔλαβεν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ ἤρξατο μετ' αὐτῆς νὰ βαδίξῃ ἀνὰ μέσον τῶν κατηνθισμένων δενδρο-

στοιχιῶν. Ἀμφότεροι ἐθεώρησαν ἀλλήλους πρὸς στιγμὴν ἄφωνοι· ἔκφρασις τρυφερότητος ἀφάτου ἐπλημμύρει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. Οἱ δάκτυλοι τῶν ἐθλίβοντο ἠδέως.

Ἄμα ἔφθασαν ἔμπροσθεν τῆς σκιάδος καὶ ὁ ἥλιος ἐφάνη χρωματίζων ῥοδαλῶς τὴν παρθένον τοῦ Γιακ-Λέν χιόνα. Ἡ αὐτὴ ἀκτίς προφθάσασα αὐτοὺς τοὺς περιέβαλε διὰ τῆς χαρμωσύνου τῆς λάμπσεως. Ὁ Καμ-Σι ὕψωσε τότε τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶδε τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀαστράπτοντα ἐν τῷ φωτὶ καὶ ἐμειδίασεν.

Ἐτρεξάν πρὸς αὐτὸν ὁ ὁποῖος τοὺς ἐνηγκαλίσθη· μεθ' ὃ ἀπεμακρύνθησαν συνεσταλμένοι, ἐνῶ ὁ σοφὸς ζήτην τὴν σκιάν ἐν τῷ βυθῷ τῆς σκιάδος, ἐπανήρχιζε τὴν μελέτην τοῦ ὠραίου βιβλίου, τοῦ ἀθανάτου Τσέ.

II

Ὁ Καμ-Σι ἦτο εὐδαίμων ἄνθρωπος καὶ σοφός. Οὐδὲν ὑπῆρχεν αὐτῷ προσφιλέστερον τῆς ἀνεξαρτησίας του· ἔζη ἀμέριμος περὶ τῶν ἀνθρώπων, περὶ τῶν πραγμάτων· ἐκ ταπεινοφροσύνης, φοβούμενος μήπως δὲν ἦτο ἀρκούντως τέλειος, ὅπως καταστήσῃ εὐδαίμονα μίαν γυναῖκα, δὲν εἶχε ποτὲ νυμφευθῆ· ἐζήλου ὅμως τὰς ἡδονὰς τῆς πατρότητος καὶ ἐπὶ τέλους ἐγεύθη τῶν ἡδονῶν τούτων. Εἶχε δύο τέκνα πρὸς ἃ ἐν ἐλλείψει τοῦ αἵματος αὐτοῦ εἶχε δώσει τὴν ψυχὴν του· ἦτο ὁ πατὴρ τοῦ πνεύματος αὐτῶν ἐὰν μὴ τῆς σαρκός.

Τὸ μὲν ἦτο πτωχόν τι πλάσμα, τὸ ὅποιον ἄνθρωπος τις ξένος ἐκόμισεν αὐτῷ μίαν ἐσπέραν, καλέσας αὐτὸ ἄνευ οἰκογενείας, καὶ ἐμπιστευθεὶς αὐτὸ εἰς τὴν πασίγνωστον φιλανθρωπίαν του· ὁ Καμ-Σι ἠθέλησε νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' οὗτος ἀντὶ ἀπαντήσεως ἐπρόφερε τὸ ὄνομα «Γιαῶ» δεικνύων διὰ τοῦ δακτύλου τὸ τέκνον, καὶ ἀπεμακρύνθη ταχέως. Ὁ σοφός, βλέπων ὅτι ὁ μικρὸς ἐγκαταλελειμμένος ἐκλαιεν, ἐσκέφθη νὰ καλέσῃ τὰς ὑπηρετίας του μᾶλλον, ἢ νὰ καταδιώξῃ τὸν ἄνθρωπον.

Τὸ ἕτερον, ἡ Πέγκ-Σεῖν, ἀνῆκε τῷ Καμ-Σι ἐξ υἱοθεσίας. Ἦτο δὲ θυγάτηρ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀποθανόντος πρὸ πολλοῦ χρόνου.

Τὰ δύο παιδιά ταῦτα εἶχον ὁμοῦ αὐξυνηθῆ, ἐκμάθει δὲ τ' αὐτὰ μαθήματα. Ὁ Καμ-Σι ἦτο πλούσιος, ἡ ὑπαρξίς ἐπομένως αὐτοῦ ἦτο ἐλευθέρη, ἡρεμος, ποικίλη ἐν τῇ μονοτονίᾳ αὐτῆς, ἀπαρλλάκτως ὡς ἡ ἰδική του. Κατ' ὀλίγον ὁ Γιαῶ καὶ ἡ Πέγκ-Σεῖν εἶχον ἀφαιρέσει ἐκ τοῦ Καμ-Σι καὶ τὴν τελευταίαν φροντίδα ἢ ὁποία τῷ ἔμενεν ἐν τῷ κόσμῳ—τὴν διοίκησιν τῆς οἰκίας του—ὁ Γιαῶ διηύθυνε τοὺς ὑπηρετάς, ἡ Πέγκ-Σεῖν τὰς ὑπηρετίδας, ὁ δὲ Καμ-Σι δὲν εἶχε πλέον παρά νὰ ζήσῃ.

Ἀποσεσυρμένος ἐν τῇ σκιάδι αὐτοῦ ἀνεγίνωσκε τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς φιλοσόφους. Ἐνησχολεῖτο νὰ ζωγραφίξῃ διὰ λεπτῶν χρωμάτων ἄνθη καὶ πτηνὰ τεχνηέντως ἐπεξεργασμένα ἐπὶ φύλλων ῥιζοχάρτου ἢ διάφορα ἀντικείμενα τῆς φαντασίας αὐτοῦ. Ἐγραφε στίχους ὠραίους, μονοσυλλάβους στίχους μελωδικούς.

Τὴν ἐσπέραν τέλος, ὅτε τὰ τέκνα του ἔμενον παρ' αὐτῷ ἔπαιζε συχνάκις ἀρχαῖά τινα μουσικὰ τεμάχια συνθέματα τοῦ κλασικοῦ Βίν Βάκγ, οἱ δάκτυλοι δ' αὐτοῦ ἦσαν ἱκανώτατοι ὅπως κυλίωνται μελωδικῶς [ἐπὶ τῶν 27 μεταξίνων χορδῶν τῆς λύρας, τὴν ὁποίαν αὐτὸς οὗτος ἐτεχνούργησεν ἐν τῷ δάσει τοῦ Τσάγκ, κατὰ τὸ ἐφευρεθὲν ὑπόδειγμα ὑπὸ τοῦ Φοῦ-Χι, τοῦ θεμελιωτοῦ τοῦ οὐρανίου Κράτους.

Κατὰ τὸ γεῦμα ἡ Πέγκ-Σεῖν ὑπηρετεῖ αὐτόν, ὑπηρετεῖ δ' ἐπίσης καὶ τὸν Γιαῶ. Καὶ ὁ Καμ-Σι ἤδετο βλέπων αὐτὴν χαρίεσσαν ὡς παιδίον καὶ ζωηρὰν ὡς πτηνὸν νὰ κινῆται περὶ αὐτόν· διότι ἡ Πέγκ-Σεῖν, δὲν εἶχεν ὑποστῆ τὴν βάσανον, ἡ ὁποία κοινῶς ἐπιβάλλεται εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ τόπου· ἐβάδιζεν ἐλευθέρως ὡς βάρβαρος κόρη. Ὁ Καμ-Σι ἐγίνωσκεν ὅτι ἦτο γεγραμμένον— «Ἡ γυνὴ οὐδέποτε ὀφείλει νὰ δύναται νὰ βαδίξῃ πρὸ τοῦ ἀνδρός»— ἀλλὰ μολονότι ἠυλαβεῖτο τὰ τῆς λατρείας, εἶχε σκεφθῆ οὐχ ἥττον ὅτι ἡ ἐπιφύλαξις τῆς γυναικὸς ἔδει νὰ κῆται πρὸ παντὸς ἐν τῷ πνεύματι αὐτῆς, καὶ εἶχεν ἀφήσῃ νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἀνευ πεδίων οἱ κομποὶ τῆς Πέγκ-Σεῖν πόδες, οἵτινες ἄλλως ἔμενεν, εὐσπλαγχνία τῆς φύσεως, θαυμασίως μικροί.

Ἐκ τῶν ἐκτός, εἰ καὶ ἡ οἰκία του ἔκειτο πλησίον τῆς πόλεως, ὁ Καμ-Σι οὐδὲν ἠρώτα, ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς οἰκίας του ἐγίνωσκε μόνον ὅτι ἀφεύρα εἰς τὰ ἑαυτοῦ τέκνα. Εἶχεν ἰδῆ καθαρῶς λόγου χάριν, ὅτι ὁ Γιαῶ, ἡ Πέγκ-Σεῖν ἠγαπῶντο καὶ εἶχεν ἀποφασίση νὰ τοὺς συζεύξῃ.

Τεχνουργημένοι παρ' αὐτοῦ κατ' εἰκόνα ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, θ' ἀπετέλουν κατὰ τὴν κρίσιν του, ἀμφοτέροι ἐν μόνον ὄν· οὐδόλως δ' ἐσκέφθη ν' ἀνησυχίση, προκειμένου περὶ αὐτῶν, δι' ἑνωσιν ἀφ' ἧς προσωπικῶς οὗτος ἀπέσχεν.

III

Οἱ ἐρασταὶ εἶχον χαθῆ ἐν τῷ κήπῳ, ὁ δὲ Καμ-Σι ἐξηκολούθει πρὸ πολλοῦ ἀναγινώσκων, ὅτε ἀπομεμακρυσμένοι στόνοι τοῦ γόγκ ἀναμειγμένοι μετ' ἀορίστων ὀρυγμῶν ἀντήχησαν εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς πόλεως. Τὴν προτεραίαν εἶχεν ἤδη ἀκούσει πορευομενός τι, ἀλλὰ τότε ὁ θόρυβος ἐφαίνετο προερχόμενος ἐκ τῆς πεδιάδος, ὅμοιος πρὸς ἀτακτοῦν πλῆθος συνηγμένων ἐν τῷ δάσει.

Ὁ σοφὸς ἠκροάσθη πρὸς στιγμὴν ἀνευ μεγάλου ἐνδιαφέροντος, ἔπειτα ἤρξατο νὰ σκέπτηται περὶ τῆς αὐριον, τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶχε πρὸ πολλῶν ἐτῶν πράξει, ἔχων ὡς κανόνα νὰ φροντίζῃ μόνον περὶ τῆς παρουσίας ὥρας. Ἄλλ' ἡ ἐπιούσα δὲν ἦτο ἡμέρα κοινή. Ἦτον ἡ ὀρισθεῖσα διὰ τὸν γάμον τῆς Πέγκ-Σεῖν καὶ τοῦ Γιαῶ. Τὰ πάντα ἦσαν προητοιμασμένα, καὶ ὁ Καμ-Σι οὐδεμίαν σκέψιν θὰ εἶχε νὰ σκεφθῆ, ἐάν μὴ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐφέρετο ὄλως φυσικῶς πρὸς τὴν μυστηριώδη καταγωγὴν τοῦ υἱοῦ του.

Ἐνῶ, διὰ χιλιοστὴν ἴσως φοράν, ἐπανήρχιζε τοὺς περὶ

τοῦ ἀντικειμένου τούτου συνδυασμούς του, βλέπει αἴφνης ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισεν ἀμέσως. Ἦτο ὁ Σιάγκ, ὁ ἱερεὺς τῆς παρακειμένης παγόδας.

Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔλαμπεν ὡς χαλκὸς ἐστιλβωμένος, οἱ μέλανες αὐτοῦ ὀφθαλμοὶ ἤστραπτον μεταξὺ τῶν βλεφαρίδων ὑπλισμένων δι' ἐκτάκτου ἀκινήσιας. Ἦ ἀνευ ῥυτίδος ἐκείνη ὄψις καὶ ὁ εὐκίνητος ἐκείνος ὀφθαλμὸς ἐφαίνοντο ἄδυτα.

Ὁ Καμ-Σι ἦλθεν εἰς προὔπαντησιν τοῦ ἐπισκέπτου καὶ τὸν ἐχαίρετισεν, ἔπειτα ὠδήγησεν αὐτόν ἐν τῇ σκιάδι, ὅπου ἐπρόφερε τὸ καθιερωμένον— Τσίγκ-Τοχῶ (σὰς προσκαλῶ νὰ πῖετε τέιον), τὸ ὁποῖον λέγεται πρὸς τοὺς ἐπισήμους ξένους.

Ὅταν ἀμφοτέροι ἐκάθησαν παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ τείου, ὁ Καμ-Σι παρετήρησε τὸν Σιάγκ, καὶ ἀνέμενον ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ ἐξηγηθῇ.

Ὁ Σιάγκ ἐκίνει μικρόν τι ῥιπίδιον, καμμῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς νὰ ἐσκέπτετο. Τέλος ἐδίπλωσε βραδέως τὸ ῥιπίδιον, τὸ ἐπανέφερον εἰς τὴν ζώνην του καὶ παρατηρήσας ἐπὶ μακρόν τὸν σοφὸν εἶπεν·

— Αὐριον, Καμ-Σι, νυμφεύεις τὸν υἱόν σου Γιαῶ;

— Αὐριον.

— Ἀγαπᾷ τὴν Πέγκ-Σεῖν;

— Τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀγαπᾷ.

— Εἶσαι εἰρηνικός, Καμ-Σι, ἄνθρωπος, καὶ γείτων μεθ' οὗ ἔζησα πάντοτε ἐν φιλίᾳ, πεπαιδευμένος τὸν ὅποσον ἐκτιμῶ, καὶ σοφὸς τὸν ὅποσον σέβομαι· δὲν θὰ ἐπεθύμουν νὰ σοὶ συνέβαινε δυστύχημά τι.

Ὁ Καμ-Σι ὕψωσε ζωηρῶς τὴν κεφαλὴν.

— Μὴ ταράττεσαι ἀκόμη ἐξηκολούθησεν ὁ Σιάγκ, ἄφες με νὰ σὲ ἐρωτήσω. Ἐσκέφθης ποτὲ περὶ τοῦ μυστηριώδους συμβάματος τὸ ὁποῖον σὲ κατέστησε πατέρα τοῦ Γιαῶ;

— Ἐσκέφθην πολλάκις.

— Τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ Γιαῶ δὲν σὲ ἐξέπληξεν;

— Εἶνε σπάνιον, βεβαίως. Μὰς ἀναμνησθεὶς τὸν μέγαν Γιαῶ, ὅστις τὸ πέμπτον ἔτος Κια-τοχίν τοῦ πέμπτου κύκλου, ἐβασίλευσεν ἐνδόξως τῆς Κίνας.

— Ὁ Γιαῶ ἦτο καλὸς ἡγεμὼν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὀλίγοι ἔκρινον ἑαυτοὺς ἀξίους νὰ κυβερνήσωσιν, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐζήτει, ὅπως τὸν διαδεχθῆ, οὐχί τινα ἐκ τῆς οἰκογενείας του, ἀλλὰ τὸν πλέον ἱκανὸν μεταξὺ τοῦ λαοῦ του, κατὰ τὴν γνώμην τῶν πλέον σοφῶν· οὕτως ὁ γεωργὸς Χοῦμ ἐφθασε μέχρι τοῦ θρόνου.

— Τὰ πράγματα ἠλλαξαν, εἶπεν ἡσυχῶς ὁ Καμ-Σι.

— Εἰς ἐμέ, τὸ ὄνομα τοῦτο Γιαῶ, ἐμβάλλει πολλὰς σκέψεις περὶ τοῦ υἱοῦ σου. Ὁ νέος δὲν εἶνε φιλόδοξος;

— Εἶνε ὑπερήφανος, ἀλλὰ φιλόδοξος ὄχι.

— Δὲν παρίσταται εἰς θορυβώδεις συναθροίσεις;

— Οὐδέποτε ἐξέρχεται τῆς οἰκίας.

— Βεβαιοῦσιν ἐν τούτοις, ὅτι ἠκουσαν αὐτοῦ ἀπαγγέλλοντος στίχους ὑμνοῦντας τὸν Τσάγκ, τὸν πεπαιδευμένον ἐκείνον, ὅστις θελήσας νὰ ἀναμορφώσῃ τὸ κράτος,

ΠΟΛΥΣ ΘΟΡΥΒΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΤΙΠΟΤΕ

(Ἴδε σελ. 112)

ΩΡΑΙΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ο ΛΑΒΑΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΚΛΑΠΕΝΤΑΣ ΘΕΟΥΣ ΤΟΥ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒ

ἔρριφθη μεθ' ὄλων τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ ἐκ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, ἀφ' οὗ πρότερον ὑπέστη τὴν καῦσιν τῶν χειλέων.

— Ὁ Τσαγκ ἦτο ἑκτακτον πρόσωπον. Πιθανὸν ὁ Γιαῶ νὰ ἐποίησεν ὑπὲρ αὐτοῦ στίχους τινάς, ἀλλὰ βεβαίως θὰ ἔψαλε τὸν ποιητὴν, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν συνωμότην.

— Ἐπὶ τέλους ὁ Γιαῶ δὲν ἦτο χθὲς εἰς τὰς πύλας τῆς πόλεως μετὰ τῶν ἀνταρτῶν, οἱ ὅποιοι κηρύττουσι προσεχῆ τὴν πτώσιν τῆς δυναστείας τοῦ Μέγκ;

— Τῶν ἀνταρτῶν! Ὑπάρχουσι λοιπὸν ἀντάρται; ἠρώτησεν ἤδη καὶ ὁ σοφός.

— Δὲν ἤκουσας τὸν θόρυβον τῶν τυμπάνων χθὲς καὶ σήμερον, καὶ τὰς φωνὰς τοῦ ὄχλου;

— Τῶνόντι.

— Λοιπὸν μάθε, ἐπειδὴ ἀγνοεῖς ὅ,τι ἀπὸ 8 ἡμερῶν συγκινεῖ ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, μάθε ὅτι ἄνθρωποι ἐγκολπωθέντες τὰς ιδέας τοῦ Τσαγκ συναθροίζονται εἰς τὰ δάση, εἰς τὰ βουνά, εἰς τὰς κωμπολεις, ὅτι ἀπειλοῦσι τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου, καὶ ὅτι ἔχουσι συνεργούς ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ ὅτι ἂν ὁ αὐτοκράτωρ δὲν λάβῃ τὰ μέτρα του, ὁ χεῖμαρρος θὰ καταστῇ ποταμός, καὶ θὰ ἐκχυλίσῃ μέχρι τοῦ Πεκίνου, οὕτως ὥστε ἡ δυναστεία τοῦ Χάνγ θὰ διαδεχθῇ τὴν τοῦ Μέγκ.

Διαρκούσης τῆς ὁμιλίας ταύτης τοῦ ἱερέως, ὁ σοφὸς ἔγραφεν ἐπὶ λεπτοῦ καὶ μακροῦ φύλλου.

— Τί κάμνεις, ἠρώτησεν ὁ Σιάγκ.

— Σὲ ἀκούω καὶ σκέπτομαι, ὅτι εἶνε λίαν εὐνοῦς τῷ οὐρανῷ ὁ δυνάμενος ν' ἀγνοῇ τὰ πράγματα ταῦτα. Δι' ὅ ἔγραφα τὰ ἑξῆς.

— Καὶ ὁ Καμ - Σι τότε ἀνέγνωσε:

« Ὀλίγον μέλει μοι, ἐγειρόμενος, ἐὰν τὸ σκῆπτρον ἠλλαξέ χειρας, ἐὰν οἱ ἐπαναστάται τῆς χθὲς εἰσὶν οἱ τῆς αὔριον τύραννοι. Προτιμῶ, ἐν τῇ σκιά, βεβαρημένα ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἔχων τὰ βλέφαρα, νὰ βλέπω ἀνοιγόμενα τὰ πολυάριθμα ἄνθη μου, ἐν τῷ κήπῳ μου, τῷ πλήρει ἡλίῳ. Ἀρέσκομαι δὲ εἰς μόνας τὰς ἔριδας τὰς ὁποίας πρὸς στιγμὴν ἔντος τῶν αὐλάκων συνάπτουσι αἱ χρυσαῖ μυταὶ πρὸς τὰς ψυχάς.

Ὁ σοβαρὸς Σιάγκ ἐποίησε χειρονομίαν ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς ἐπικρότησιν καὶ ἐξηκολούθησεν.

— Ἐὰν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου δὲν ἤθελον νυμφεύσει αὔριον τὸν Γιαῶ.

— Τὴν φορὰν ταύτην ὁ σοφὸς ἐξῆλθε τῆς ἀπαθείας του.

— Γνωρίζεις ἄρα τι περὶ τοῦ τέκνου. Ὅτι γνωρίζεις δύναται νὰ εἶνε κώλυμα εἰς τὸν γάμον τοῦτον;

— Οὐδὲν γνωρίζω· ἀλλὰ καθ' ἣν ἐποχὴν ζῶμεν, ἐν παιδίῳ, ἀγνώστου καταγωγῆς, φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Γιαῶ, ἀγαπῶν τὰς θεωρίας τοῦ ἀναμορφωτοῦ Τσαγκ, δύναται νὰ καταστῇ αἰτία πολλῶν ἀνησυχιῶν· τὸ μέγα θρησκευτικὸν δικαστήριον ἔχει φοβερά μυστικά. . . .

— Οἱ δύο ἄνδρες παρετηρήθησαν. Ἀναμφιδόλως θὰ ἠγνοήθησαν, διότι τὸ μέτωπον τοῦ Καμ - Σι ἐρρυτιδῶθη.

— Μοὶ ὀρκίζεσαι, εἶπεν ὁ σοφός, ὅτι δὲν ἀγνοεῖς τὴν καταγωγὴν του.

— Σοὶ τὸ ὀρκίζομαι· ἐπειδὴ δὲ τὴν ἀγνοῶ τούτου ἐνεκεν καὶ τὴν φοβοῦμαι.

— Τότε ἂς ἀφήσωμεν νὰ πληρωθῇ ἡ εἰμαρμένη, ὁ Γιαῶ καὶ ἡ Πέγκ - Σεῖν θὰ νυμφευθῶσιν αὔριον. Ἡ ὁδὸς τὴν ὁποίαν βαδίζουσιν εἶνε πλήρης ἀνθέων.

— Αἱ πλήρεις ἀνθέων ὁδοὶ εἰσὶν ἐνίοτε καὶ πλήρεις ἀκανθῶν, συνεπέρανεν ὁ ἱερεὺς ἀποφθεγματικῶς. Σοὶ εἶπον τὰς σκέψεις μου, ποίησον ἤδη ὡς θέλεις. Καὶ ἠγέρθη πρὸς ἀναχώρησιν. Ὁ Καμ - Σι ὠδήγησε τότε αὐτὸν μέχρι τῆς θύρας τοῦ κήπου. Ὁ ἥλιος ἦτο ὑψηλὰ καὶ ἡ θέρμη ἐπετείνετο. Ὁ σοφὸς ἐπανῆλθε μὲ μικρὰ βήματα εἰς τὴν σκιάδα, σκεπτόμενος εἰς ὅ,τι ἤκουσε πρὸ μιᾶς στιγμῆς. Φθάς εἰς τὴν εἴσοδον τῆς σκιάδος ἔπαυσε σκεπτόμενος, ἐν τῷ ἡρεμῳ μειδιάμα ἐσθέννυτο ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ.

Ἐλαβεν ἐκ νέου τὴν γραφίδα καὶ ἔγραφεν:

« Μετὰ κρότου μεγάλου κυμβάλων τὸ θράσος τοὺς ὀδηγεῖ. Μακρὰν τῆς θριαμβικῆς αὐτῶν ἀνταυγείας, ἐγὼ πορεύομαι μόνος, ἐν τῇ νυκτί. Ἄπας ὁ θόρυβος, οὗτος τῆς γῆς κοπάζει ὑπὸ τὰς τρεμούσας πλατάνους μου, ὅπου ἡ εὐχαρὶς καὶ διαυγῆς πηγὴ ψάλλει μεταξὺ λευκῶν λιθαρῶν· οὐδεμία λάμψις δύναται νὰ φθάσῃ τὴν εὐδαιμονίαν μου, ὅταν, κατὰ τὰς ἡσυχούς θερινὰς νύκτας, ὄνειροπολῶ βλέπων τὴν σελήνην ὑψουμένην ἐν τῇ αἰωνία τῆς καλλονῆ! »

Ὁ Καμ - Σι ἐκίνησεν ἡρέμα τὸ φύλλον, ὅπως ξηράνη τὴν μελάνην, ἔπειτα τὸ ἐτύλιξε μετὰ προσοχῆς καὶ τὸ ἔρριψεν ἐντὸς μεγάλου ἀγγείου ἐκ πορσελάνης, ἥδη σχεδὸν πλήρους ἐκ παρομοίων ἐγγράφων.

Οὕτως ὁ σοφὸς ἀπηλλάσσετο τῶν διαλογισμῶν αὐτοῦ ἀφοῦ τοὺς ἔγραφεν· ἠσθάνετο τότε τὴν φαντασίαν του ἐλευθέραν καὶ παρέβαλεν εὐχαρίστως τὸν ἐγκέφαλόν του πρὸς κενὸν οἶκημα, ἐπιδιορθωθὲν καὶ ἔτοιμον νὰ δεχθῇ νέους κατοίκους.

Ἡ σκιά οὐδόλως ἐσκίαζε πλέον. Ἦν μεσημβρία· ὁ σοφὸς κατῆλθε πρὸς τὴν οἰκίαν διὰ τὸ δεύτερον ἡμερήσιον δεῖπνόν του. Οἱ λόγοι τοῦ Σιάγκ εἶχον διαλυθῆ ὡς καπνοὶ ἐν τῷ κυανῷ τοῦ οὐρανοῦ· ἐξ ὅλης τῆς συνομιλίας ταύτης ὅ,τι ἀπέμεινε, ἦσαν στίχοι τινὲς διπλωμένοι καὶ τεθαμμένοι ἐν τῷ ἐκ πορσελάνης δοχείῳ του.

(ἔπεται συνέχεια).

Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΓΓΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΚΑΙ ΑΙ ΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ

ΕΛΙΖΗΣ Μ. ΕΔΜΟΝΔΣ

Ἡ Ἀγγλικὴ φιλολογία ἐν γένει ὀλίγον τυγχάνει γνωστὴ παρ' ἡμῖν, πολλῶ δ' ἦσσαν ἡ σύγχρονος ποίησις ἐν Ἀγγλίᾳ, ἡ φέρουσα εἰς φῶς ἐκάστοτε πολλὰ καὶ γενναῖα ἔργα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ἀριστουργήματα.

Ἄλλ' οὐδὲ τυγχάνει γνωστὸν ἴσως τοῖς πλείστοις παρ'

ἡμῖν ὅτι ἐν τῷ ὑλικῷ τούτῳ αἰῶνι, μεθ' ὄλην αὐτοῦ τὴν ὑλικότητα, ὑπάρχουσι πνεύματα ἐν Ἀγγλίᾳ μεταρσιούμενα ὑπεράνω τῆς πραγματικότητος, καὶ δι' αὐτῶν ἀκμάζει ἐκεῖσε ἡ ποίησις, ἀποστρέφουσα μὲν τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ παρόντος, ὅταν οὐδέν, ὡς υνῆθως συμβαίνει, ἀπαντᾷ ἐν αὐτῷ ποιητικόν, ἀσχολουμένη δὲ περὶ τὴν ἀναζωογόνησιν τοῦ παρελθόντος καὶ τὴν διασάφησιν τοῦ μέλλοντος. Τοῦτο κατορθοῖ διὰ τῆς παραγωγῆς ὡραίων εἰδυλλίων, ὡς ἔπραξε κατ' ἐξαιρέσιν ἐπιτυχῶς ὁ ἑσπεμμένος ποιητὴς Tennyson, καὶ διὰ τῆς ἐν τῇ ποιήσει παρεισαγωγῆς φιλοσοφικῶν ζητημάτων, πρὸ πάντων δὲ τοῦ προβλήματος « ποῖον ἔσται τὸ τέλος τῆς ζωῆς; » ὅπερ ὑπὲρ πάντα ποιητὴν Ἀγγλον ἠσχολήθη νὰ λύσῃ ὁ πολὺς Browning διὰ πλήθους ποιημάτων λυρικῶν, διηγηματικῶν καὶ δραματικῶν καὶ διὰ τῆς ἀναλύσεως τῶν χαρακτήρων παντὸς εἶδους καὶ πάσης διαθέσεως, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς στιγμιαίας. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ πρὸς τὸν Σαιξπηρον αὐτὸν παραβάλλεται.

Ἐκτὸς τῶν πρωτευόντων τούτων ποιητῶν, ἡ Ἀγγλικὴ ποίησις, ἐν τῷ προσώπῳ καὶ ἄλλων ποιητῶν καὶ ποιητριῶν ἀνέλαβε νὰ λύσῃ τὰ κοινωνικά, σκεπτικά, θεολογικά, καὶ πολιτικά ζητήματα, ὅσα διετάραξαν τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἤγαγεν εἰς μέγιστον βαθμὸν τελειοποιήσεως τὴν περιγραφὴν τῆς φύσεως, ἐξεικονίσασα πᾶσαν σχεδὸν γωνίαν τῆς Ἀγγλίας, καὶ τὰς οικιακὰς σκηνὰς περιπαθῶς διατυπώσασα.

Εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα εἶδη τῆς ποιήσεως οὐκ ὀλίγην δύναμιν καὶ χάριν διατρανοῖ καὶ ἡ Κυρία Eliza M. Edmonds, ἣτις ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἐν Ἀγγλίᾳ ὡραίαν συλλογὴν τῶν ἔργων αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν « Ἐσπέρας ῥυθμοὶ καὶ προσωδία » (« Hesperas rythm and rhyme »), τινὰ τῶν ὁποίων ἔχουσιν ὅλως Ἑλληνικὴν τὴν ἔμπνευσιν.

Ὡς πᾶσα ποίησις ἀληθῆς, ἣτις ὑπάρχει τὸ κάτοπτρον τῆς φύσεως, τὰ ἔργα τῆς Κυρίας Ἐλίτζης Ἐδμονδς ἀντανεκλῶσι τὴν φύσιν ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῷ κάλλει, ὅτε μὲν ὀμιχλώδη καὶ μελαγχολικῇ, ὅτε δὲ φαιδρᾶν καὶ ἀνέφελον, πάντοτε δὲ πιστῶς καὶ γνησίως καὶ μετὰ δυνάμει λόγου ἀνακαλούσης ἐστὶν ὅτε ἐν τῇ μνήμῃ τὰ ἔργα τῶν ἐξοχωτέρων τῆς Ἀγγλίας ποιητῶν, καὶ διὰ τὸ λεκτικὸν μάλιστα ἴδια τὸν Σπένσερ, ἐν ᾧ ἄφ' ἑτέρου αἰ μετὰ πολλῆς ἀληθείας καὶ χάριτος ἐξεικονίζονται σκηνογραφίαι τῆς φύσεως ἀναμιμνήσκουσιν ἡμῖν τὰς τοπογραφίας τῶν ἀρίστων τῆς Ἀλβιόνος τοπογράφων, τῶν μετὰ πολλῆς λεπτομερείας ἀλλὰ καὶ ὀμιχλώδους ἀπόψεως Ἀγγλικὰ τοπεῖα ζωγραφησάντων.

Καὶ δὴ τὸ πρῶτον ποίημα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συλλογῆς τὸ ἐπιγεγραμμένον « Ἐσπέρα », παρέχει τὴν ἐντύπωσιν τοπογραφίας ἐν ἣ συμπεριελήφθη καὶ ἡ ἐστία καὶ ἡ οἰκογένεια. Τὸ πλήρες πρωτοτυπίας καὶ χάριτος ποιημάτιον τοῦτο περιγράφει τὴν δύσιν ἡλίου χρυσοζωντος διὰ τῶν τελευταίων αὐτοῦ ἀκτίνων τοὺς εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ζεφύρου ἠρέμα κλονουμένους κλάδους τῆς λάρικος καὶ τῆς φηγοῦ, ὑπὸ τὸν θόλον πυκνῶν φύλλων, καθ' ἣν ὥραν τοῦ πτηνοῦ ἢ μολπῆ διαλείπει, καὶ ἡ νυ-

κτερίς περιπλανᾶται· κατὰ τοιαύτην ὥραν ἡ ποιήτρια ἐπιλαμβάνεται τῆς ὥδης αὐτῆς ὅπως ἐξ ἀγάπης πρὸς τοὺς μετ' ἀγάπης ἀκρωμένους θέλησεν τὰς στιγμὰς τοῦ βίου καὶ ἀποκαλύψῃ τὰ μυστήρια τῆς φύσεως, ἐν ᾧ παρὰ τὴν ἐστίαν κροτεῖ τὸ καιόμενον ξύλον σπινθηροβολουῦν καὶ ἀποχωρεῖ ἀθορύβως ὀλισθάνουσα ἡ ἑσπέρα, περιβεβλημένη πρῶτον μὲν ῥοδίνους χροιάς εἶτα δὲ ἡδέιας σκιάς ὡς μεταίχιμιον ἡμέρας καὶ νυκτός.

Μετὰ τὸ περικαλλὲς τοῦτο προανάκρουσμα τῶν ποιητικῶν ἔργων τῆς Κας Ἐδμονδς ἐπέρχονται ἀλλεπάλληλα τὰ πλήρη δραματικοῦ ἐνδιαφέροντος λυρικά ποιήματα τῶν ὁποίων τὴν ἐπιθεώρησιν, ἐν μέρει δὲ καὶ ἀνάλυσιν θέλομεν συντόμως καὶ τό γ' ἔφ' ἡμῖν πραγματευθῆ.

Ἐκ τῶν πρωτοτύπων τούτων πρωτεύουσι καθ' ἡμᾶς τὰ ἑξῆς.

« Ἡ Λιλία » (Lilian), « Αἱ τρεῖς φωναὶ » (The voices three), « Ἡ Μύρα » (Myra), « Ἡ σύζυγος τοῦ ποιητοῦ » (The poet's wife), « Τὸ αἰφνίδιον νέφος », (The sudden cloud), « Δόρα, ἡ τελευταῖα λέξις » (Dora, or last words), « Ἡ ψυχρὰ ὑπερήφανος Μαργαρίτα » (Cold, proud Margaret), « Ὡραῖα Ἀθηναί » (Fair Athens: an invocation) « Ἄσμα ἐργατῶν » (Song of the workers), « Χρυσοῦν ὄναρ » (A golden dream), « Ὁ Ῥήγας », καὶ τινὰ ἀσμάτια, ὧν τὰ πλεῖστα Ἑλληνικῆς ἐμπνεύσεως.

« Ἡ Λιλία » ἔχει πολὺ τὸ δραματικὸν καὶ μυστηριῶδες, εἶνε δὲ περιγραφὴ ἐρωτικῆς περιπετείας ποικιλομένη διὰ τοῦ διαλόγου. Ἡρωῖς παρίσταται ἡ Λιλία, χρυσοπλόκαμος κόρη ἐργαζομένη καὶ ῥεμβάζουσα φιλαρέσκως, ἐν ᾧ ἐν θῦμα τῆς φιλαρεσκείας τῆς αἴφνης ὡς φάσμα ἐμφανιζόμενον ἐλέγχει αὐτὴν ἀβροφρόνως καὶ καταλείπει μετανοοῦσαν· καθόλου εἰπεῖν ἡ ἐμφάνισις τοῦ μνηστῆρος φαίνεται ὡς τύψις συνειδήσεως τῆς κόρης ἣτις θέλουσα νὰ ἐξίλασθῇ διὰ τῆς ἀδελφῆς, μαθάνει παρ' αὐτῆς ὅτι ὁ μνηστὴρ δι' αὐτὴν καὶ μόνην πάσχει, οὕτω δὲ ὁ ὑμέναιος προώρισται νὰ ἐξομαλύνῃ τὰ πάντα. Τὸ λυρικὸν τοῦτο ποιημάτιον φαίνεται πως ἀμαρτάνον διὰ τὸ ἀπίθανον καὶ τὸν μυστικισμὸν αὐτοῦ· ἄφ' ἑτέρου ὅμως ἔχει τὰ προσόντα βαθέως αἰσθηματος καὶ καλλιποῦς λεκτικοῦ. Εἶνε εἰκὼν συμπλέγματος οἰκογενειακοῦ ἐν ἣ διαλάμπει τὸ κάλλος καὶ ὁ ἔρως.

« Αἱ τρεῖς φωναὶ » εἶνε ἴσως τὸ μυστηριώδεςτερον ποίημα τῆς συλλογῆς· ἀλληγορία τυγχάνει τοῦτο δυσεξήγητος· ὡραία γυνὴ καθημένη καὶ ὑφαίνουσα ἐπαναλαμβάνει ἐπωδὴν, τρεῖς δὲ φωναὶ διακόπτουσι χωρὶς νὰ διαταράξωσιν αὐτὴν ἕως οὗ παύεται καὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐπωδῆς· εἶνε ἡ εἰμαρμένη. Συμμετρία σχήματος καὶ μελωδία ῥυθμοῦ διακρίνουσι τὴν ἀλληγορίαν ταύτην.

Ἄλλ' ἐπιλείψει ἡμᾶς ὁ χρόνος διεξερχομένους ἀνὰ ἕκαστον τὰ λυρικά ἔργα τῆς ἀξιολόγου ταύτης συλλογῆς, ἧς ἡ ποιήτρια εὐηρεστήθη ν' ἀποστείλῃ πάνυ εὐγενῶς ἡμῖν ἐν ἀντίτυπον. Ὅθεν ἀρκούμεθα ν' ἀποδείξωμεν ὅτι πάντα εὐμοιροῦσι καὶ τέχνης καὶ εὐφυΐας, φαντασίας τε καὶ πάθους, ὡς ἄλλως τε διὰ συντόμου βιβλιογραφίας ἀπεφάνθημεν καὶ ἐν τῷ « Αἰῶνι », τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν

ὑπερέχουσι κατὰ τὸ αἶσθημα, μέχρι δακρύων συγκινοῦντα ὡς ἡ « Δόρα », περιπαθῆς μονόλογος θνήσκοντος συζύγου.

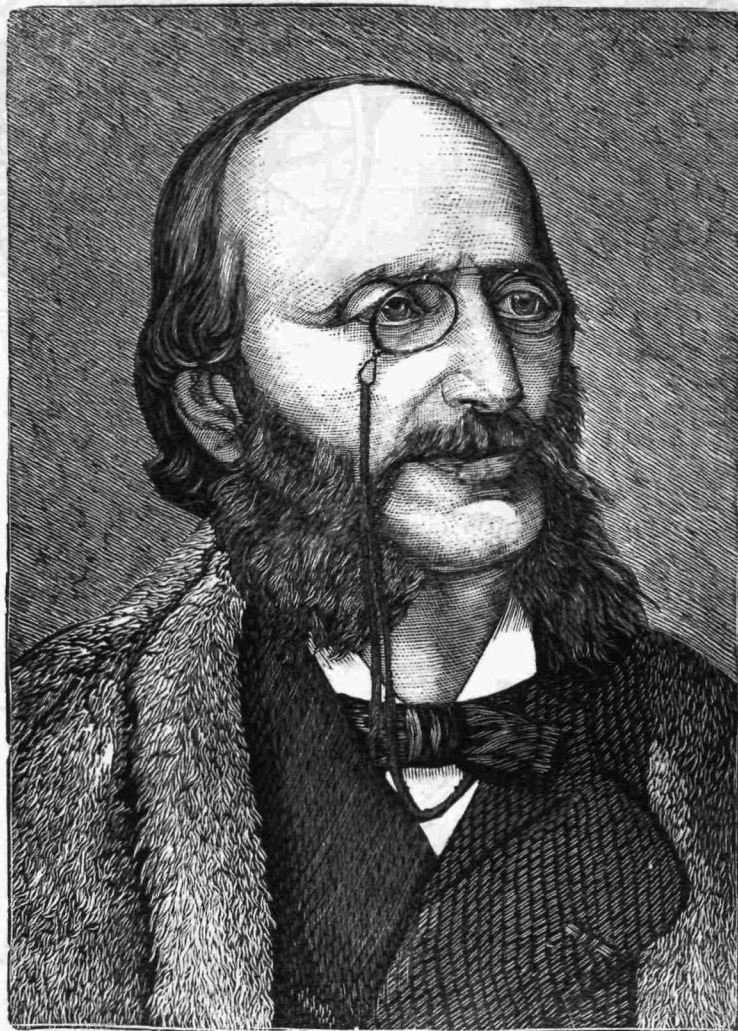
Ὀλίγα μόνον ὑπολείπεται νὰ σημειώσωμεν περὶ τῶν μεταφράσεων. Ταύτας εὕρομεν καὶ πιστὰς καὶ νευρώδεις, ἀλλ' οὐδέποτε δουλικὰς καὶ χαλαράς, πάντοτε δὲ ἀφομοιούσας τὰς ἰδέας τοῦ πρωτοτύπου ὥστε νὰ φαίνωνται μάλιστα ὡς πρωτότυποι, τοῦ ὅπερ συμβαίνει ὅταν ὁ μεταφράζων κέκτηται τὸ προτέρημα τοῦ δημιουργεῖν ὡς

ΠΡΟΒΛ. ΠΥΘΙΑ Δ'

Ἐὰν ποτὲ χεῖρ ἀσεβῆς καὶ ἀσπλαγχνος τολμῆσῃ
Νὰ κόψῃ δι' ἀνηλεοῦς πελέκεως καὶ φθεῖρῃ
Δρῦν εἰς τὸ δάσος τὸ πυκνόν, ἐν τῇ ἀγρῇ φύσει,
Καὶ τοὺς μεγάλους κλάδους τῆς ἐν ἐρημίᾳ σείρῃ,

Καὶ τραύματα εἰς τὸν κορμὸν ὡς μάρτυρας ἀφήσῃ
Τῆς λύσσης τῆς αἰμοχαροῦς εἰς ἔρημον μονήρῃ.

Γαῦρος διὰ τὰ λάφυρα ἅσα συμπαρασύρει,
Καὶ ἐν θριάμβῳ εἰς πυρὰν τ' ἀμορφα εὐλα στήσῃ.

ΟΦΦΕΜΠΑΧ

ποιητής. Πολλῶ δὲ μᾶλλον συμβαίνει τοῦτο ὅταν κατ' ἐλευθέραν μᾶλλον ἢ κατὰ πιστὴν μετάφρασιν μεταφέρηται τι ἐκ τῆς ἑλληνικῆς:

Τοῦ τελευταίου τούτου εἴδους ἔστω παράδειγμα τὸ ἐξῆς ὑπὸ τῆς Κυρίας Ἐδμονδς « Κατὰ Πίνδαρον » ποιηθέν καὶ οὕτω ἐπιγραφόμενον, ἔχον δὲ καθ' ἡμετέραν μετάφρασιν ὡς ἔπεται:

Ὅταν οἱ ἀνεμοὶ ψυχροὶ πνεύσωσι τοῦ χειμῶνος,
Καὶ μολυβδόχρους οὐρανὸς τὰ πάντα συσκιάσῃ,
Ὡς τότε τὴν καταγωγὴν τὴν εὐγενῆ προτάσσει,
Τὸ ξύλον τὸ καιόμενον τοῦ εὐγενοῦς δρυμῶνος,
Καὶ λάμπει ὑπερήφανον ὡς ἔθαλλεν εἰς δάση.
Ὡς στήλῃ δὲ τῆς ὀροφῆς ἡ δρῦς ζῆ ὡς ὁ χρόνος,
Τὸν χῶρον ἐρημώσασα τὸν πρῶτον φεῦ! ἀπόνως.

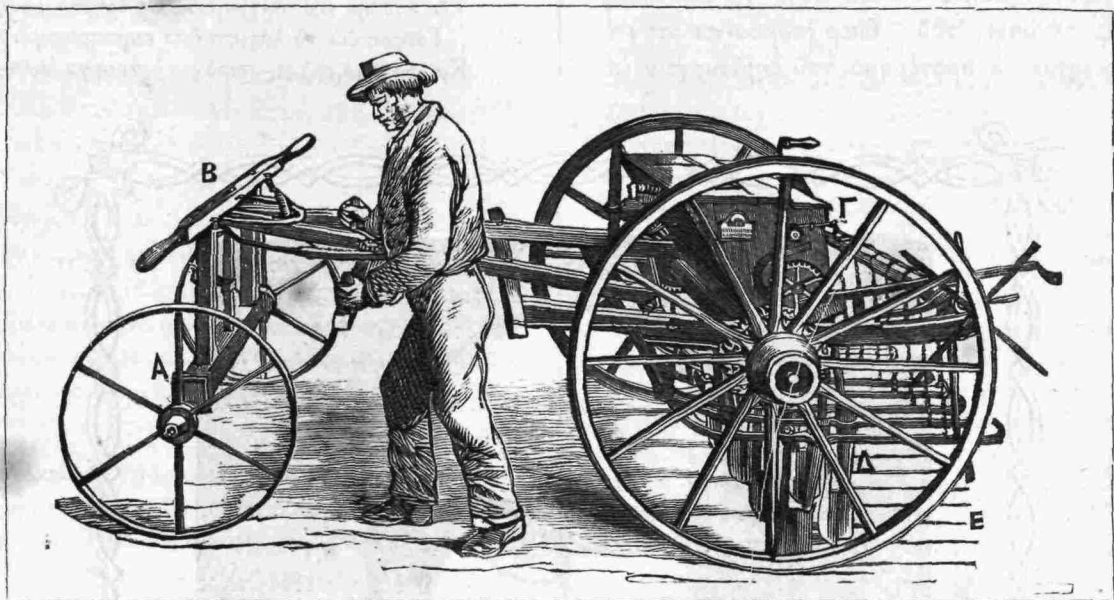
Ο. Ι. ΙΑΣΟΝΙΔΗΣ

ΝΕΩΤΕΡΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

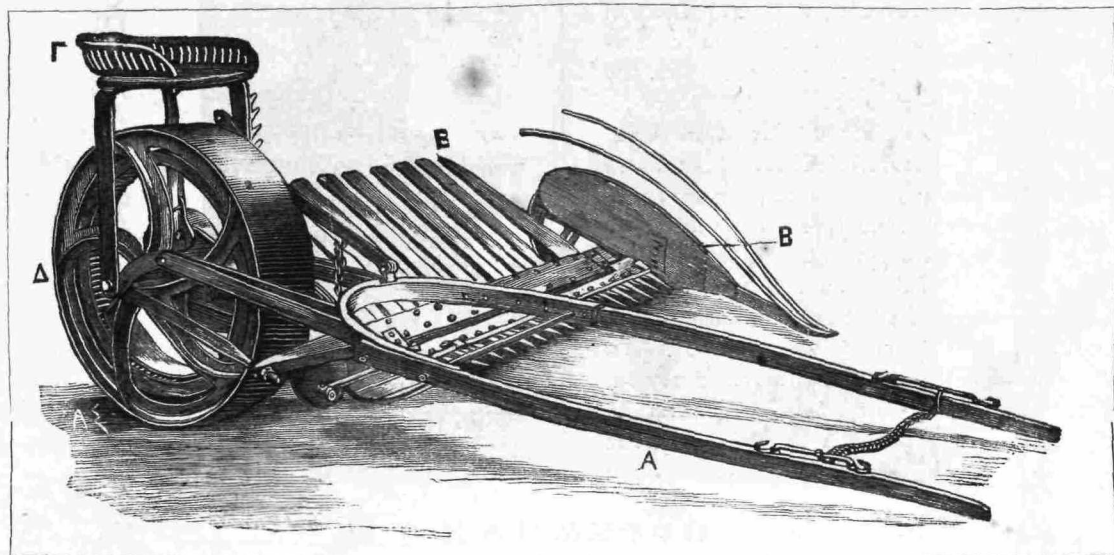
ΜΗΧΑΝΑΙ ΣΠΟΡΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΙΣΜΟΥ.

ΣΠΟΡΕΥΣ. Κατά δύο τρόπους ενεργείται σήμερον η σπορά, είτε διά τής χειρός πετακτά ή ρικτά, κατά τὸ λέγειν τῶν γεωργῶν μας, είτε δι' ἰδίας μηχανῆς σπορέως καλουμένης· καὶ ἡ

σπέρματα εἰς ἴσον βάθος ἐνταφιαζόμενα, τίθενται κατ' ἰσαπεχούσας παραλλήλους σειράς· τούτου ἕνεκα ἐπέρχεται ταχύτης περὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ οἰκονομία σπόρου· ἕνεκα δὲ τῶν πλεονεκτημάτων τούτων, ἡ διὰ σπορέων τελουμένη σπορά, κατέστη τανῦν κοινὴ πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, καὶ θεωρεῖται ἀπαραίτητος διὰ τὰς ἐπὶ ἐκτεταμένων γαιῶν τελουμένας σποράς· (σχῆμα 21).

Σχῆμα 21 - Σπορεύς. Α. τροχοφόρος κανών. Β. Ρυμοφόριον. Γ. Σπερματοκιβώτιον. Δ. Κινητοὶ σωλήνες, διήκοντες ἐκ τοῦ διατρήτου πυθμένος τοῦ σπειροκιβωτίου ἄχρι τῆς σπειρομένης γῆς, εἰς ἣν τὰ σπέρματα μεμονωμένως κατατίθενται. Ε. Διάταξις τῶν ἐν τῇ γῇ τεθαμμένων σπερμάτων.

Σχῆμα 22 - Θεριστικὴ Μηχανή. Α. Ῥυμός. Β. Πτέρυξ. Γ. Ἔδρα τοῦ διευθύνοντος τὴν μηχανήν. Δ. Μέγας σιδηροῦς τροχός. Ε. Ἐσχάρα ἀπολήγουσα εἰς μικρὰς λεπτὰς κοπτεράς κοπίδας, αἵτινες καθόσον ἡ μηχανὴ κινεῖται, αὗται ἀλληλοδιαδόχως κινούμεναι κόπτουσι τοὺς σταχυοφόρους καλάμους, οἱ ὅποιοι ἀμέσως πίπτουσιν ἐπὶ τῆς ἐσχάρας.

μιὲν διὰ τῆς χειρὸς γινομένη σπορά ἢ σπάρσιμον δέον νὰ ἐνεργῆται ὑπὸ ἐμπείρου γεωργοῦ ἔχοντος ἱκανὴν ἐπίδειξιότητα εἰς τὸ νὰ διασπείρῃ τὰ σπέρματα ἐξ ἴσου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μέλλοντος νὰ σπαρῆ ἀγροῦ, ἐφ' οὗ ὀρίζει κέντρα ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀφορμώμενος καὶ κατὰ σειρὰν βαδίζων διασπείρει ὁμοιόμορφως τὰ σπέρματα· ἡ δὲ διὰ Σπορέων τελουμένη, οὐ μόνον κανονικώτερα γίνεται καὶ εἰς ὀλιγώτερον χρόνον, ἀλλὰ τὰ

ΘΕΡΙΣΜΟΣ. Ὁ θερισμός (θέρισμα) θεωρεῖται καὶ εἶνε μία τῶν σπουδαιότερων τοῦ γεωργοῦ ἐργασιῶν· τούτου ἕνεκα καταβάλλεται πᾶσα προσπάθεια περὶ τὴν ταχείαν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, καὶ ἔγκαιρον συλλογὴν τῶν προϊόντων, ἐκ τῆς ἀφθονώτερας παραγωγῆς τῶν ὁποίων ἀμείβονται οἱ κόποι καὶ αἱ δαπάναι ἅς ὁ γεωργὸς κατέβαλε πρὸς συστηματικώτεραν καλλιέργειαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ θεραπευομένων. Ἡ ἐργασία αὕτη κανονιζομένη ἀνα-

λόγως τοῦ κλίματος, παρ' ἡμῖν ἐνεργεῖται διὰ τῆς κοσιᾶς καὶ τοῦ δρεπάνου, ἐν Εὐρώπῃ ὅμως, ἔνθα πᾶσα διὰ τῶν χειρῶν ἐργασία ἀντικατέστη διὰ μηχανῶν αἵτινες ἀναπληροῦσι τὰς χεῖρας καὶ ἀντικαθιστῶσι τὰ ζῶα, ὁ θερισμὸς ἐνεργεῖται διὰ θεριστικῶν ἐπὶ τούτῳ ἐπινοηθεισῶν μηχανῶν, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ὁποίων ὁ θερισμὸς γίνεται τελειότερος καὶ εἰς ὀλιγώτερον χρόνον, ὡς τοῦτο βεβαιοῦται ὑπὸ εἰδημόνων καθ' οὓς σταχυοφόρος ἑκτασις 25—30 στρεμμάτων θερίζεται ἐντὸς ἡμέρας ἐνῶ διὰ τῆς Κοσιᾶς καὶ τοῦ Δρεπάνου εἰς μακρότερον χρόνον.

Πρῶτος δὲ ὁ Σκῶτος Patrick Bell τὸ 1828 ἐφεύρε πρακτικὴν θεριστικὴν μηχανήν, συρομένην διὰ ζῶων, ἥτις διὰ μηχανισμοῦ συνδυσασμένου πρὸς τοὺς τροχοὺς ἔθετε εἰς ταλαντευομένην κίνησιν σειρὰν μαχαιρῶν προσηρτημένων ἐπὶ ὀριζοντίου μοχλοῦ κειμένου ἔμπροσθεν τῆς μηχανῆς.

Τῷ 1831 ὁ Ἀμερικανὸς Mac Cormick ἀντικατέστησε τὰς μαχαιράς διὰ πρίνου κινουμένου ταχύτατα καὶ συρομένου ἐπὶ ὀριζοντίου μοχλοῦ ὠπλισμένου μὲ ὀδόντας κατὰ τὸν μηχανισμόν τοῦτον οἱ στάχεις συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν ὀδόντων τοῦ μοχλοῦ καὶ κόπτονται διὰ τοῦ πρίνου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ πρίων ἦν τοποθετημένος ἐπὶ τοῦ πλευροῦ δὲν ἦτο πλέον ἀνάγκη ἢ μηχανὴ νὰ ὠθῆται πρὸς τὰ ἔμπρός, ἀλλ' ἔσῳρετο κατὰ τὸν κοινὸν τρόπον. Οἱ ἀποκοπτόμενοι στάχεις ἐπιπτον ὀπισθεν, εἰς δὲ ἐργάτης συνήθιζεν αὐτὰς εἰς μικρὰ δέματα. Τεθείσης οὕτω τῆς ἀρχῆς, διάφοροι ἐπεδόθησαν εἰς τὰς τελειοποιήσεις αὐτῆς, ὑφ' ἧς, καίτοι μικροῦ λόγου ἀξίας, ἕως τοῦ 1855 ἢ μηχανὴ αὕτη ἐνήργει μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης· διάφοροι δ' αὐτῆς παραλλαγῆι ἐξετέθησαν ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων τοῦ 1855, πλειότεραι δὲ ἐν τῇ κατὰ τὸ 1860 διεθνεῖ ἀγροτικῇ συνόδῳ.

Ἡ ἐκθεσις τοῦ 1867 ἐπέδειξε τεραστίαν προόδου· πρῶτον ὁ σιδηρὸς ἀντικατέστησε τὴν ξυλείαν ἐν τῇ κατασκευῇ αὐτῶν, καὶ οὕτως ἐγένοντο ἐλαφρότεραι καὶ στερεώτεραι· δεύτερον ἢ ἐργασία τοῦ περισυνάγοντος τοὺς κοπτομένους στάχεις εἰς δέματα ἐργάτου κατέστη περιττή, καθ' ὅσον αὕτη ἢ μηχανὴ ἀποθέτει ὀπισθεν τῆς αὐτοῦς διὰ μηχανισμοῦ εἰς τοιαῦτα. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἦτο ὁ κυριώτερος νεωτερισμὸς τῆς ἐκθέσεως τοῦ 1867. Ἐν τούτοις ἢ κατὰ τὸ 1878 ἐν Παρισίαις ἐκθεσις ἐπεδείξατο ἔτι μεγαλειότεραν ἐφεύρεσιν. Διὰ τῶν εἰς αὐτὴν ἐκθετομένων μηχανῶν, οὐ μόνον οἱ στάχεις σχηματίζονται εἰς δέματα ἀλλὰ ταῦτα διὰ μηχανήματος καὶ περιδένονται κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· δύο βραχίονες λαμβάνουν τὸ δέμα καὶ περισφίγγουσιν αὐτό, ἐνῶ ἐξ ἑτέρου μέρους ἐξέρχεται σιδηροῦν σύρμα πέραν αὐτοῦ, κατόπιν δὲ ἕτερος μηχανισμὸς δένει αὐτὸ καὶ κόπτει τὸ σύρμα.

Ἐκτὸς ὅμως τούτων, ὁ περιφανὴς οἶκος τοῦ Mac Cormick πρὸ πολλοῦ ἐξέθεσε θεριστικὴν μηχανήν κινουμένην δι' ἀτμοῦ, ἥτις, ἀντὶ νὰ ἐναποθέτῃ τὸν σίτον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀποθέτει αὐτὸν ἐπὶ ραβδιστικῆς μηχανῆς συμβαδίζουσας αὐτῇ, ἔνθα καθαρίζεται ἐκ τῶν σταχῶν, εἰς τρόπον ὥστε λαμβάνεται παρ' αὐτῆς ἀμέσως σίτος καθαρὸς, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς τέχνης.

Καὶ αἱ ἀτμοκίνητοι θεριστικαὶ μηχαναὶ παρέχουσι προφανεῖς οἰκονομίας ἀπέναντι τῆς διὰ τῆς χειρὸς ἐργασίας, καθ' ὅσον ἐνῶ δι' αὐτῶν ὁ θερισμὸς ἐκάστου ἑκταρίου στοιχίζει ἐν Γαλλίᾳ 8 φράγκα, ἢ διὰ τῆς χειρὸς ἐργασία ἀνέρχεται εἰς 20, πολλάκις δὲ καὶ τὸ διπλάσιον· ἐκτὸς δὲ τούτου, ἢ ταχύτης τοῦ δι' αὐτῆς θερισμοῦ ἐξ ἧς ἐξαρτῶνται πολλάκις σπουδαιότατα περιστάσεις τῆς γεωργίας, δὲν παραβάλλεται κανὸν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ἐργασίαν.

ΕΥΣΤ. ΠΟΝΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

[Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἐσχάτως ἐκδοθέντος ἀρίστου συγγράμματός Δοκίμιον Γεωργίας].

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Γ. ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ

Ὁ ἀνὴρ, οὗ τὴν εἰκόνα παρέχομεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν, καὶ οὗ κ' ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἔσχομεν τὴν τιμὴν νὰ θαυμάσωμεν τὸν ὑπερφυᾶ χαρακτήρα, ζῶντος, γεννηθεῖς ἐν Ληξουρίῳ τῆς Κεφαλληνίας τῷ 1815, τυχὼν δ' ἐκπαιδύσεως ἐκτάκτου, διεδραμάτισεν ἐπιφανὲς πρόσωπον μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ ρίζοσπαστικοῦ κόμματος, τὰ μέγιστα, τὸ ἐπ' αὐτόν, συμβαλὼν εἰς τὴν πραγμάτων τοῦ ὄνειρου τῆς Ἑπτανήσου, τὴν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος ἔνωσιν.

Γενόμενος μέλος τῆς γιγαντιαίας — ὡς αὐτὸς ἐν μεταγενεστέρῳ λόγῳ του τὴν ἀπεκάλεσεν — ἐνάτης Βουλῆς τῆς Ἰονίου Πολιτείας, ἐξ ἧς τὸ πρῶτον ἀνέθορον ἢ ἐλευθερόφρων ρίζοσπαστικὴ πλειάς, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐξετιμήθη καὶ κατέλαβε διαπρεπῆ θέσιν μεταξύ τῶν ἱκανωτέρων συναδέλφων του διὰ τὰς ποικίλας καὶ βαθεῖας γνώσεις του, τὴν εὐρεῖαν νομομαθειάν του, τὸ ἀδάμαστον πολιτικόν του θάρρος, μάλιστα δὲ διὰ τὴν ιδιόρρυθμον ῥητορικὴν του δεινότητα.

Ἐνσαρκωθέντος τοῦ ὄνειρου τῆς ἐνώσεως, ὁ Ἰακωβάτος ἦτον ἐκ τῶν πληρεξουσίων, οὓς ἢ Ἑπτάνησος ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Β' Ἐθνικὴν συνέλευσιν τοῦ 1864. Οἱ λόγοι δέ, οὓς ἐξεφώνησε τότε ἐν διαφόροις ζητήμασιν, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ, συζητουμένων τῶν δύο πρώτων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ἐστερεοποίησαν κ' ἐδικαίωσαν τὴν φήμην του ὡς διασήμου ῥήτορος, ἥτις εἶχε συστήσει αὐτόν, πρὶν ἢ ἔλθῃ ἐν Ἀθήναις. Ἡ ῥητορεία του ἦτο ιδιόρρυθμος, ἀλλόκοτος καὶ ἑξαλλος, ὡς καὶ ὁ χαρακτήρ του· κρᾶμα τουτέστι ἀδαμάντων μεγαλοφυίας, ὕψους αἰθερίου, ὑποδειγμάτων κάλλους ῥητορικοῦ καὶ ἐξ ἄλλου σπιλάδων χαμαιζήλων ἰδιωτικῶν παθῶν, βωμολόχων ἐκφράσεων, παρακόπων ἰδεῶν καὶ τερατολογημάτων, σπιλάδων ὅμως σμικρυνομένων μέχρις ἀφανείας πρὸ τῆς ἐκθαμβούσης ῥητορικῆς ἄλλης δεινότητός του, ὡς ἀδυνατεῖ τῷμμα νὰ διακρίνῃ τὰς ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου κηλίδας ἐκθαμβούμενον ὑπὸ τοῦ ἀπλέτου φωτοβολήματος τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ. Τὸν λόγον του ἰδίως χαρακτηρίζουσι ἀπαράμιλλος ἐτοιμολογία καὶ ἀνηλεὲς σαρκασμὸς, δι' ὧν ἀπρόσβολου καυτηριάων τοὺς ἀντιπάλους αὐτοῦ.

Ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ ζητήματι, ὡς εἶπομεν, μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ δυνάμεως ὁμιλήσας τῇ 29 Ἰουλίου, ἐπάταξεν ἐρρωμένως τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, θρυμματίσας διὰ τῆς λογικῆς τῶν ἐναντίων τὰ ἐπιχειρήματα. Ὑπολαμβάνων ὁ Ἰακωβάτος τὴν θρησκείαν τοῦ Ἐσταυρωμένου ὡς τὴν μόνην συνεκτικὴν δύναμιν μεταξύ τοῦ ἐλευθέρου καὶ δουλεύοντος ἔτι ἑλληνισμοῦ, τοῦ κινδυνεύοντος ν' ἀποσυντεθῇ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἀεννάου καὶ ὑπούλου ἐργασίας ἀνθελληνικῶν δακτύλων, οὐ μόνον ἀπέστεργεν, ὡς ἀσύμφορον, τὴν ἀφομοίωσιν τῆς Ἰονίου Ἐκκλησίας πρὸς τὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἠξίου τὴν ἀφομοίωσιν ταύτης, ἀποβαλλούσης τὸ αὐτοκέφαλον, πρὸς τὴν τῆς Ἰονίου, ἥτις ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἵνα κραταιωθῇ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἑλληνισμὸς.

« Μόνον στοιχείον τοῦ ἔθνισμοῦ », ἔλεγεν ἐπὶ λέξει ἐν τῷ μνησθέντι λόγῳ του, « εἶνε ἡ θρησκεία, ἀφαιρουμένου τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει πλέον ἔθνος, δὲν ὑπάρχει πλέον γένος, δὲν ὑπάρχει πλέον δεσμός, δὲν ὑπάρχει πλέον οὐδὲν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἂν, ὁ μὴ γένοιτο, χριστιανοί, ἤθελεν ἀφαιρεθῆ ὁ χαρακτήρ τῆς θρησκείας ἀπὸ τὴν ἐθνότητα τῶν Ἑλλήνων ἄλλο δὲν βλέπω εἰμὴ Φράγκους, εἰμὴ Ἀλβανούς, εἰμὴ Βλάχους, εἰμὴ Ἀθιγγάνους καὶ Γύφτους, ὅχι ποτὲ Ἑλληνας. Τοιαύτης οὐσίας, τοιοῦτου ἀποτελέσματος εἶνε ὁ χαρακτήρ, τὸν ὁποῖον ἡ θρησκεία ἐχάραξεν εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους! Ἐν τίνι λόγῳ ἐγένετο ἡ ἐπανάστασις τοῦ 21; Ἐν τίνι λόγῳ ἐχύθησαν ποταμοὶ αἱμάτων; Ἐν τίνι λόγῳ ἐπανεστάτησαν καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὰ ὅποια οὐδὲν κοινὸν ἔχουν μετὰ τῆς Ἑλλάδος; Καὶ οἱ Σέρβοι, καὶ οἱ Βλάχοι, καὶ οἱ Μολδαυοί, καὶ τὸ Μαυροβούνιον, καὶ ἡ Ἀσία, καὶ ἡ Αἴγυπτος, καὶ ὅπου προσκυνεῖται ὀρθοδόξως ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ὁ Χριστός; Ὅχι βεβαίως διὰ καταγωγὴν, ὅχι δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν διατήρησιν τῆς συνειδήσεως, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν θρησκείαν, τὴν ἐκκλησίαν. . . . Καὶ τοιαύτης οὐσης τῆς θρησκείας, τολμῶμεν ἡμεῖς νὰ φέρωμεν τὴν παραμικρὰν μεταβολήν, ὥστε ἀπὸ μεταβολῆς εἰς μεταβολήν, νὰ εὐρεθῶμεν μεμονωμένοι ἀπὸ ὄλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ ἀπὸ ὄλους τοὺς Ὀρθοδόξους χριστιανούς; Καὶ εἶθε, εἶθε νὰ ἦτο ἐλευθερωμένον ὄλον τὸ ἑλληνικὸν τὴν καταγωγὴν γένος. . . . νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν κυρίως ἐκ καταγωγῆς ἐθνότητά μας. Ἀλλὰ δύναται Ἑλλην καὶ πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει νὰ εἴπῃ ποτὲ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπηλευθερώθη; Δὲν εἶμεθα τὸ τέταρτον, ἵνα μὴ εἴπω τὸ δέκατον, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, καὶ ἂν λοιπὸν θέλετε ἀπὸ μεταβολῆς εἰς μεταβολήν ν' ἀπομονώσητε τὴν Ἑλλάδα, παραιτεῖτε καὶ μέλλον, παραιτεῖτε καὶ ἔθνος, παραιτεῖτε καὶ γένος, καὶ ἄλλο δὲν θὰ μείνωμεν εἰμὴ ὀλίγοι, ἐνασχολούμενοι περὶ τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ὑπὸ τὴν κοιλίαν».

Ὅτε δὲ ὁ κ. Καλλιγᾶς εἶπε μεταφορικῶς αὐτῷ ὁμιλοῦντι ἐκ δευτέρου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ὅτι οἱ θέλοντες ν' ἀναπνεύσουν τὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας ὀφείλουσαν ν' ἀναβῶσιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ἐξεσφενδόνισε κατὰ προσώπου τοῦ ἀντιπάλου του τάδε:

« Ἡ ἔκφρασις εἶνε ὠραία ἀλλ' ἡ ἰδέα εἶνε ψευδής. Ὁ χριστιανὸς δὲν ἔχει χρέος ν' ἀναβῆ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν διὰ νὰ λάβῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν αὔραν τῆς ἐλευθερίας· διότι αὐτὸ εἶνε ἀντικρὺς ἐναντίον τοῦ Εὐαγγελίου τὸ ὁποῖον κηρύττει, ὅτι, ὅπου πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. Ὅχι λοιπὸν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τὴν σημερινήν, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὑπῆρξέ ποτε ἡ ἐλευθερία ἡ ἐθνικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ, διότι τὸ πάλαι ὑπῆρχον ἐδῶ ἐν Ἑλλάδι, ὅπου τὴν σήμερον εἶσθε ἐλεύθεροι, ὑπῆρχον 30,000 πολῖται καὶ 400,000 εἰλώτων δούλων, σκλάβων· καὶ ἂν σεῖς εἶσθε ἐλεύθεροι, καὶ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν, δὲν τὸ χρεωστῶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῆς Σιών, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προῆλθε τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ».

Ἐκτοτε ἐξηκολούθει πολιτευόμενος ὁ Ἰακωβάτος ἐν τῇ ἰδιαίτερα αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ, ἔνθα ἀπερίγραπτον ἐξήσκει μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ ἀδελφῶν γόητρον ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ἐκλεγόμενος βουλευτῆς καὶ πληρεξούσιος. Ἐν τούτοις, ἐκτὸς τῶν οὐχὶ χαλαρῶν σχέσεων, ἃς ὁ παράδοξος ἀνὴρ εἶχε μετὰ τῆς πολιτικῆς, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς θεολογίας, δὲν ἦτο διεζευμένος ἀπὸ τῆς ποιήσεως, ἐξ ἧς ὅμως λίαν ὀσπε, μόλις κατὰ τὸ 1868 ἀπέκτησε τὸ πρῶτον καὶ ὕστατον τέκνον, τοὺς « Ἑλ-

ληνας καὶ Μουζικούς » ἀκριβῆς ἀντίγραφον τοῦ πατρὸς του.

Οἱ Ἑλληνες καὶ Μουζῖκοι, ποίημα σατυρικόν, ἐπλαστουργήθησαν ἀκριβῶς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ποιητοῦ των. Ἀλλόκοτοι τό τε ὕφος, τό τε μέτρον, τὴν τε γλῶσσαν, κυκεωνώδεις ἀλλόμενοι τῆδε κᾶκεῖσε, βωμολόχοι, σκανδαλώδεις, συμφύροντες θεοῦς, θνητοὺς βασιλεῖς καὶ Βαλαωρίτας, ἀμφιβάλλομεν ἂν ἐν τοῖς φιλολογικοῖς χρονικοῖς τῆς Ὑψηλίου δύνανται ν' ἀνεύρωσιν ἀδελφὸν ἄλλο κ' ἐφάμιλλον αὐτῶν ποίημα. Καὶ εἰς ἐνδειξιν παραθέτομεν ὡς μικρὸν ἀπόσπασμα.

Ζήτω, ζήτω, ζήτω ὁ γάτος
Γεώργος ὁ Ἰακωβάτος!
Ζήτω τρίς τοῦ βουλευτῆ!
Ζήτω καὶ τοῦ ποιητῆ!
Ποιητῆς ἀρχαϊκός,
Ποιητῆς ἀλκαϊκός,
Ποιητῆς ἀλμανικός,
Ἐλεγειοσαπφικός,
Καὶ ἀριστοφανικός.
Περσιουδεναλικός,
Ἀριστοδοαντικός,
Ποιητῆς κουρλανδικός,
Ποιητῆς μουζικικός·

Χαστουκία τοῦ Ὑπουργείου,
Χαστουκία καὶ τῆς Βουλῆς!
Χαστουκία τοῦ Νομαρχείου,
Χαστουκία τς Ἐπισκοπῆς.

Ὁ Ἰακωβάτος ἀπέθανεν ἰδιωτεύων τῇ 21 Δεκεμβρίου 1882, ἐν τῇ γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει, ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν 67. Καὶ εἶχε μὲν αὐτὸς ἐκλεγῆ βουλευτῆς καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, ἀλλ' ἀποτυχόντων τῶν ἀδελφῶν του, παρητήθη καὶ αὐτός, μὴ δυνάμενος ν' ἀποχωρισθῆ τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδαιρέτου ἀδελφικῆς τριάδος.

Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη, ὅπως καὶ ἐζήσε· συνεπῆς πρὸς ἑαυτὸν, ἦτοι παραδόξως.

Χριστιανὸς πνεύματι μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ τύποις, ἐτέθη νεκρὸς ἐντὸς σινδόνος καὶ ἄνευ ἱερέων, ἄνευ ψαλμωδιῶν, ἄνευ ἐξαπτερύγων, ἤχη καὶ ἀπετέθη ἐν τῷ μνήματι ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του, ἀπαγγελλόντων τὸ « Χριστὸς ἀνέστη ».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΕΙΟΝ Β. Ν. ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ὅλιγοῖστοι ἴσως ἐκ τῶν δημοσιογραφούντων παρακολουθοῦσι τὰς ἐκάστοτε γιγνομένας ἐξετάσεις τῆς τε μέσης καὶ κατωτάτης ἐκπαιδεύσεως καὶ οὗτοι περιοριζόμενοι ἐν μικρῷ τινι διαφῶρῳ, τοῦτο δὲ ὅπως μὴ παρέλθῃ ἐν ἄκρᾳ σιγῇ ἡ πρόοδος τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἠτις ὅμως ἤρεατο γοργῶ βήματι ἐν παραλήφῃ χωροῦσα, ἰδίᾳ δὲ ἡ τῆς ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, πρὸς τὴν τῶν γηραιῶν τῆς Ἑσπερίας κρατῶν.

Τούτου λοιπὸν ἕνεκα ἐν τῷ προγράμματι μας ἀνεγράψαμεν ὅτι καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν θέλομεν ἐνασχοληθῆ διὰ μακρῶν ἐκθέσεων, οὐπερ ἀπὸ τοῦ προπαραελθόντος φύλλου ἠρᾶμεθα καὶ σήμερον συνεχίζομεν δημοσιεύοντας τὰς ἐντυπώσεις μας ἐκ τῶν ἐξετάσεων τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ὅπως Παιδαγωγείου ὅπερ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην καὶ ἀκούραστον διεύθυνσιν τοῦ ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑσπερίας τελειοποιηθέντος κ. Β. Βουλγάρως ἐκαλλιέργησεν ἀντάξιον τῶν προσδοκιῶν μας κηπάριον ἐν ᾧ τυχαίως δύναται τις δρέπων πᾶν τὸ προστυχὸν αὐτῷ ἀνθος ἐξ

Ίσου νά κοσμήσῃ τὸν οἶκον τοῦ πολυταλάντου ὅσον καὶ τὸν τοῦ ἐντίμου ἐργάτου τοῦ ἀποζῶντος διὰ τῆς ἐργασίας του.

Ὁ ἀναγνώστης, ὅστις εὐχαρίστως, πιστεύομεν, θέλει παρακολουθήσῃ τὰς ἐντυπώσεις μας εἰσερχόμενος ἐν τῷ ἄνω παιδαγωγείῳ καὶ θεώμενος τὴν κυψέλην ταύτην τῶν μικρῶν μελισσῶν ἐν ἣ τῶσαι τρυφεραὶ ἐλπίδες καλῶν γονέων διατρέφονται μὲ τὰ ὑγιέστερα τῆς παιδείας νάματα, ἐν συγκινήσει θά ἀναμνησθῇ τοὺς γλυκεῖς τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας χρόνους, οἵτινες τόσον πεζῶς διέρρευσαν ἀφήσαντες εἰς ἡμᾶς τόσον πικρὰς ἀναμνήσεις χάρις εἰς τὸ τότε ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, ὥστε πολλοί, πιστεύω, θά ἠύχοντο νά ἐπανευρεθῶσι μίαν ἐπιφορὰν εἰς τὴν ὥραίαν αὐτὴν ἡλικίαν, τὴν ἡλικίαν τῶν χαρίτων καὶ τῶν ὀνείρων, ἵνα ἐπαναλάβωσιν ὑπὸ τὴν πατρικὴν τοῦ κ. Βουλγάρεως φροντίδα τὰ στοιχειώδη μαθήματα, ὡς νῦν ἔχουσι.

* *

Μακρὰν λοιπὸν πάσης συμπαθείας διὰ τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦτο θά διατυπώσωμεν ὅ,τι προσκληθέντες ἀπεκοιμίσασμεν ἐκεῖθεν, εἰ καὶ πρὸ ἡμῶν ἐμβριθῆς καὶ ἔκτενές ἄρθρον ἀνέγγυμεν ἐν τινὶ φύλλῳ τῆς Ἑφημερίδος ἅμα δὲ καὶ εἰς ἔγκριτα φύλλα τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς Ἑλλάδος τύπου ἀξίας λόγου ἐξ Ἀθηνῶν ἀλλογραφίας.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἑλληνοπαίδων, κατ' ἐμέ, οὐ μόνον ἐν τοῖς γραμματικαῖς, ἵνα οὕτω εἰπωμεν, μαθήμασιν ἐγκείται, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς χρησιμεύουσι πρὸς διάπλασιν εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὡς ἡ μουσικὴ, ἡ ποίησις, καὶ ἐν γένει ἡ καλλιτεχνία, τὸ κύριον αὐτὸ ἐλατήριον τῆς καλαισθησίας ἐνός ἔθνους ἰδίως δὲ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐπὶ τῶν ποιητικωτάτων τοῦ ὁποῦ κορυφῶν ἐνωτίσθη τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ μέλος, μὲ τὰς ᾠδὰς τοῦ Πινδάρου, καὶ αἱ ἀδελφαὶ Μοῦσαι ἐκ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ ἱεροῦ Ἑλικῶνος ἐξεσφενδύθησαν εἰς τὸν ἀτέρμονα ὠκεανόν, βρέφος τὴν καλλιτεχνίαν ὅπερ παραλαβόντες οἱ αἰῶνες μετήνεγκον διὰ πτερυγῶν ἀνέμων τέλειον ἀνδρωθέν ἐκεῖ ἐνθα ἴσταται νῦν ἡ παγκόσμιος καλλιτεχνία ὀφειλομένη ὅμως τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐν ἣ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ἀκτίων ἐκοιμήθη τὸ μεγαλεῖόν μας καὶ ἡ ἐφάμιλλος τῶν προγόνων μας πρόδοσις.

Καὶ διὰ νά ἀποδείξω ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν ἔχει σπέρματα φιλομουσίας, θελήσατε κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων τῆς μουσικῆς νά παρακολουθήσητε τὰ πλεῖστα τῶν ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ πλουσιώτατον πρόγραμμα προπάντων τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ κ. Β. Βουλγάρεως ἔχοντος καὶ ποιᾶν τινα μαγνητικὴν δύναμιν ἀκατάβλητον ἤδη διὰ τὴν ἀγάπην ἣν τοῦτο ἀπολαμβάνει παρ' ὅλης τῆς ἐκλεκτῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας εἶχε συγκεντρώσει εἰς τὰς τρεῖς εὐρείας αἰθούσας τοῦ καταστήματός του, εἰς τὰς δωμάτια, τὸν ἐξώστην, ἄπειρον πλῆθος γονέων, φιλομούσων, λογίων, δημοσιογράφων, καθηγητῶν, ἐνῶ διηύγαζον ὡς μεσουρανῶν μεγαλοπρεπῆς γαλαξίας παντοῖα εὐώδη καὶ τρυφερὰ ἀνθύλλια ἀποπνέοντα μῦρα καὶ ἀποστάζοντα δρόσον τόσον εὐχάριστον εἰς πολλοὺς κατὰ τὰς ὥρας αὐτάς τοῦ ἔτους.

* *

Ἀλλὰ ἡ ἑορτὴ αὕτη θά ἦτο ὀλιγώτερον εὐχάριστος ἐὰν τὸ πρόγραμμα μὴ ἦτο ὡς πάντοτε ἀντάξιον τῶν προσδοκιῶν μας, ἐκλεκτὸν εἰς τὰ μουσικὰ τεμάχια ὡς καὶ εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, ἐν ἣ τμηματικῶς ἀπηγγέλησαν τὰ ἄριστα ἔργα οὐ μόνον ὄλων σχεδὸν τῶν ἑλλήνων ποιητῶν ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀλλοεθνή· βεβαίως ἡ τοιαύτη κατάταξις καὶ ἡ ἐπιτυχὴς ἐξέυρεσις καταλλήλων ἔργων δι' ἕκαστον μαθητὴν δὲν εἶνε ἐλαχίστη ἐργασία, ὡς πάντες δύνανται νά ὁμολογήσωσι, καὶ οὐτε ἴδιον ἐκάστου. Ὁ κ. Βουλγαρισ φαίνεται ὅτι ἀνευρότως καὶ πρὸ πολλοῦ ἀσχολεῖται ἐκτός τῶν ἄλλων νεωτέρων παιδαγωγικῶν συστημάτων, καὶ εἰς τὸ μάθημα τοῦτο τὸ ὁποῖον κέκτηται τόσα εὐγενῆ, τόσα χρήσιμα πλεονεκτήματα εἰς τὸν κατόπιν βίον τοῦ ἐπιστήμονος, τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ στρατιώτου, τοῦ δημοσιογράφου.

Τὸ μάθημα τῆς ἀπαγγελίας οὐ μόνον ποιητικῶν τεμαχίων ἀλλὰ καὶ συγγραφῶν τῆς ἀρχαιότητος παρασκευάζει τοὺς παῖδας εἰς τὸ ν' ἀποκτήσωσι τὸ σθένος καὶ τὴν εὐτολίμιαν, ἵνα χρησιμεύσωσιν αὐτοῖς μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πολιτείαν εἰς ἣν θά ἀνήκωσιν εἴτε ὡς δικηγόροι, εἴτε ὡς πολιτικοί, εἴτε ὡς στρατιῶται εἴτε ὡς ῥήτορες.

Ἄλλ' ὡσαύτως δὲν θά ἴσκει ἡ ἐπιτυχὴς ἐξέλεξις τῶν ἔργων ἐὰν μὴ καὶ ἡ ἐκτέλεσις δὲν ἦτο ἐφάμιλλος τῶν κόπων τοῦ διευθύνοντος.

Ὁ Μ. Δ. Σαχτούρης πρῶτος μεταξὺ πάντων, οἱ Γ. Φραντζίδης, Ἰ. Ψαρούδας, Ν. Πετσάλης, Ἰ. Ἀμπανόπουλος, Ἀθ. Λεονάρδος, Ν. Μπότσης, Ἀδελφοὶ Μ. Μελά, Ἀδελφοὶ Βρατσάνου καὶ τόσα ἄλλα παιδιά ἀπήγγειλαν μὲ πολὺ θάρρος καὶ καθαρὰν φωνήν.

Ἐπιτυχέστερον ὅμως πάντων ἐξετελέσθη ἡ Ἑλλάς μεγάλῃ μετ' ἄσματος, ἔργον τοῦ κ. Αἰμ. Εἰμαρμένου, πρῶτον ἤδη διὰ τοῦ κ. Βουλγάρεως εἰσαχθέντων τῶν διάλογων τούτων κατὰ τὰς ἐξετάσεις. Ἦτο ἀληθῶς συγκινητικώτατον νά βλέπῃ τις τὰ παιδιά τόσον μικρὰ μὲ τόσον ἐνθουσιασμόν νά ψάλλωσιν ἐν τέλει τὸ ἄσμα:

Ζωσθῆτε τάρματα παιδιά,
Κι' ἐμβάτε 'ς τὴν ἀράδα,
Κ' ἐμπρὸς μ' ἑλληνικὴ καρδιά,
'Εμπρὸς γιὰ τὴν Ἑλλάδα!

καὶ ἐκ τῶν τριῶν αὐτῶν παιδίων ὁ ὁμοιάζων ὡς στρατιώτης μὲ τόσον θάρρος πολεμικὸν καὶ παλληκαρισία ψυχὴν ἦτο ὁ Σπ. Τρίπος μέλλων βεβαίως νά τὰ ζωσθῇ ποτε ἀληθῶς τ' ἄρματα. Βίς τὴν ἐπιτυχίαν δὲ ταύτην οὐκ ὀλίγον συνετέλεσε καὶ ἡ λαμπρὰ τοῦ ἄσματος σύνθεσις ὀφειλομένη εἰς ἐξάιρετον μουσικοδιδάσκαλον τὸν κ. Βένσελ.

Ἐκ δὲ τῶν ξένων γλωσσῶν τὸ ἄριστον πάντων ἦτο ἡ κωμῶδια τοῦ Ourlice La guerison de Pierrot, διδασχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρίστου καθηγητοῦ τῆς γαλλικῆς κ. J. Collage, ὅστις τόσας πολλὰς συμπαθείας ἀπέκτησεν ἐν Ἀθήναις· ἐν αὐτῇ διεκρίθησαν οἱ ἀδελφοὶ Σέρμποι καὶ πρὸ πάντων ὁ Σ. Πράσιнос ὅστις ἐπεσφράγισε τὴν ἑορτὴν δι' ἀπέριων χειροκροτημάτων καὶ παρατεταμένου γέλωτος.

Ὁφείλομεν δὲ νά μνημονεύσωμεν καὶ τὴν ἐπιτυχίαν ἐν τῇ ὀργανικῇ μουσικῇ χάρις εἰς τὴν δεσποινίδα Βέσελ, τὸ κ. Βολωνίην καὶ λοιποὺς καθηγητάς. Ἐν τῇ μουσικῇ δὲ διεκρίθησαν ὁ Ν. Βολωνίνης βαίνων ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ πατρός του, ὁ Ἀλ. Ἡσαϊλῶφ καὶ Γ. Βουλγαρισ.

Ἐκτός δὲ τῶν ἀνωτέρω τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦτο οὐτε ἐν τοῖς μαθήμασιν ὑστερεῖ οὐτε εἰς τὴν ἐν γένει ἐσωτερικὴν διοργάνωσιν τοῦ καταστήματος. Αἱ ἐξετάσεις πάντων τῶν μαθημάτων, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν τοῦ προκαταρκτικοῦ, ἐγένοντο διὰ ζητημάτων κληρουμένων, μέτρον ἀληθῶς λίαν χαρακτηριστικὸν τῆς ἐργασίας ἀπάσης ἥτις δὲν ἐδύνατο νά γενῆ εἰλικρινέστερον.

Οἱ μαθηταὶ καὶ τῶν μικρῶν τάξεων ἐξητάσθησαν εἰς τὴν Τοπογραφίαν, Ὀρυκτολογίαν, Φυσικὴν, Ἱστορίαν, Ἀρχαιολογίαν, εἰς τὰ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου χρήσιμα (θερμανοῖς, φῶς, κατοικίαν, περιβολὴν) ἅπαντα δι' εἰκόνων κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Froebel.

Πλὴν δὲ τούτων ὁ κ. Βουλγαρισ ἀνὴρ βέκτης ἐγκύψας μετὰ πατρικῆς μερίμνης εἰς τὴν μελέτην τῶν πλείστων παιδαγωγῶν καὶ πρακτικῶς ἀντιληφθεὶς τὰ χρήσιμα διὰ τὴν ἑλληνικὴν νεότητα εἰς τὰς κατὰ τὰ διάφορα τῆς Ἑσπερίας μέρη περιοδείας του, λαμβάνει ταῦτα τροποποιῶν καὶ μεταβάλλων αὐτὰ συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν ἑλληνοπαίδων, ἔχων συνεπικουρον ἐν τῇ βαρυτάτῃ ταύτῃ ἐργασίᾳ εὐγενεστάτην σύζυγον ἀποδίδουσαν τὰς μητρικὰς θωπείας καὶ περιποιήσεις εἰς τὰ μακρὰν τῶν γονέων τῶν ἐκπαιδευόμενα τέκνα.

Καὶ τὸ συμπέρασμα νομίζομεν εἶνε, ὅτι δέον νά σφίξωμεν θερμότερα τὴν χεῖρα τοῦ ἱκανωτάτου διευθυντοῦ κ. Βουλγάρεως καὶ νά συγχαρῶμεν αὐτῷ τε καὶ τῇ ἀξιοτίμῳ συζύγῳ αὐτοῦ, πρὸς οὐς πᾶν δικαίως ὀφείλεται οὐ μόνον ἡ γενναία ὑποστήριξις τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνισμοῦ ἀλλὰ καὶ ὁ γενικῶς τῆς δημοσιογραφίας ἔπαινος ὅστις εἰλικρινῆς καὶ αὐστηρῶς θά παράσχη μεγίστην ἐκδούλευσιν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τῶν ἑλληνοπαίδων, διότι πρέπει νά ὁμολογήσωμεν τελευτῶντες ὅτι τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦ κ. Β. Βουλγάρεως κατέχει ἐν τῇ καθόλου ἐκπαιδεύσει τῶν ἑλληνοπαίδων τὴν πρῶτην θέσιν μεταξὺ πάντων.

ΠΟΛΥΣ ΘΟΥΡΥΒΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΤΙΠΟΤΕ

Ἡ ἐν σελ. 104 εἰκὼν παρίστησι φαιδρὰν ἀστικὴν ἀριστοκρατικὴν συναναστροφῆν τῶν τελευταίων χρόνων τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, τὴν ἠθικὴν τῆς ἀπελθούσης ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ Διευθυντηρίου μετὰ τοῦ ἐπικουριτικοῦ αὐτοῦ, τῶν κομψῶν κυριῶν καὶ τῶν σεμνοτέρων κυριῶν τῶν συνοδευόντων αὐτάς, οἵτινες εἰς ὅλως παιδαριώδη πράγματα κατηνάλισκον τὸν ἑαυτῶν χρόνον.

Κατὰ τὸν Μαστρογιάννη καὶ τὰ κοπέλια του. Ἡ εὐώδης ἀτμόσφαιρα χαρακτηρίζεται καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν κυριῶν ὁ εἰς τούτων ἐπήδησεν ἐντός τῆς κολυμβήθρας, σύμπασα δὲ ἡ ὁμήγυρις ἐθροῦθησε παραγθεῖσα ὁ ἐραστὴς τῆς δεσποίνης τοῦ κυνὸς ἔκυψε καὶ προσπαθεῖ νά ἀνασῆρῃ τὸν ἀντάρτην ἀπὸ τῶν καχλαζόντων ὑδάτων. Τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ θορύβου πολλοῦ διὰ τὸ τίποτε.

— Ἑλλείπει χώρου, Θεατρικά, περὶ Ζουλοῦ καὶ Βιβλιοκρισίας εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

— Τὸ Ἄν τεύχος ἀνετυπώθη. Οἱ μὴ λαβόντες αὐτό, δέον νά μᾶς τὸ ἀναγγείλωσιν, ἵνα τοῖς ἀποσταλῇ.